

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre — 8 K — f. | Negyedévre — 2 K — f.
Félévre — 4 „ — „ | Egyes szám ára 16 fillér.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 6 korona
Amerikai Egyesült-Államokba — egész évre 3 dollár.

Felelős szerkesztő:

VARJAS ENDRE.

Laptulajdonos

A SZATMÁR-EGYHÁZMEGYEI IRODALMI KÖR.

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a **Pázmány-sajtó** címére (Szatmár, Iskola-köz 3. sz.) küldendők.

Pályázati hirdetések egyszeri közlése 5 korona.
Nyiltér sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán.

Kard ki kard!

Szatmár, 1912. ápr. 16.

(+) A rombolás ösztöne, lázongás a törvény ellen, a tekintély gyűlölete, a fölforgatás anarchiája ott él a kulturátlan emberben. De nincs irtózatossabb bűn, mint megbresztetni, fölkorbácsolni a tudatlanok, a könnyen vezethetők ez alantas ösztöneit; vakmerő cynismussal, mindent nyerni akaró elszántsággal vésszes zavart támasztani azért, hogy alacsony számítók értéktelen érdekesportja kihasználhassa a gyujtogatás lázas zürzavarát és uralomra jusson.

Micsoda észvesztett örület a nemzetet megfosztani hazájától, az államot az egyháztól, a lelket hitétől, az embert Istenétől?

Es erre törekszik a radikalizmusnak az a kis serege, a mely a szabadkőműves páholyokba tömörült és a mely az utolsó évtizedek alatt vezető szerepet akart elfoglalni az országos, a megyei, a városi politikában, az irodalomban, az iskolában, a közgazdaságban, az igazságszolgáltatásban, a művészetben, a gazdasági, a kereskedelmi életben és a sajtóban.

Micsoda hangok rikoltoznak,

micsoda elvek dominálnak, milyen immoralitás mérgez meg mindent!

Szörnyű válság, a vizözön pusztítása, a fölforgatás anarchiája fenyegeti ezt a szánandó nemzetet, a melynek ezer éve azért telt el nemes harezban, hogy most egy forradalmi szekta elrabolja az eddig megőrzött eszményi kincseinket és belédöntsön a megsemmisülésbe.

Válságos, forrongó, sőt fölfordult időkét élünk és keserűen sötét, fekete perspektívákban tekint felénk a jövő, ha végre az utolsó órában nem mozdul meg az egész keresztény magyarság és nem indul a fölfelé-törés, az igazi szellemi, anyagi és morális haladás — az évezredek küzdelemben sziklaszilárdan megalapozott keresztény kultúra — utjain előre.

Riasztó, kongató, ébresztő hangokkal süvöltözték a szomorú igazságot látó jók és nemesek a nemzet fülébe. Legelsőnek lapunk illusztris munkatársa: Kovács Ernő dr., aztán Huszár Károly, Miklóssy István, nemrég Szemere György és Burján Károly leplezték le a radikális, szabadkőműves tábor pokoli terveit, a mely az erkölcsi nihilizmussal akarja teljesen tönkre tenni a már is beteg magyar közszellemet.

Kilobbant belőlük a nemes harag is: honnan veszi a féktelenkedők kis tábora a jogot, a küldetést, hogy szóljanak a keresztény magyarsághoz? Van-e köztük, a Jászi Oszkár, a Szende Pálok, a Fényes Samuk, az Ignatusok között nagynevű, becsületes érzésű, nemzetének lelkéből lelkezett magyar?

Es lehet-e tünni, hogy megtévesztő bolygó tüzek, a fölforgató tendenciák posványából kikelt hamis jelszavak és irányzatok: a nemzetközi socialismus, utilitarismus, szabadgondolkodás, felekezetenkülsőség, sőt istentagadás sodorják enyészetbe a magyarságot? — kérdi Szemere György.

Széchenyi szavait meg kell fontolnunk:

— Nem az a szégyen, hogy valamely népről azt mondják: ott féktelen, rendbontó, stb. van; hanem az, hogy ott a féktelent, a rendbontót nem büntetik.

Es im a megébredésnek e pillanataiban, a leálezásnak e világosságot hozó megdöbbenésében itt Szatmáron akar páholyt akakítani a szabadkőművesség.

Az ifju Tanódi a Kölesey-kör előadó estéin akarta elhelyezni lépvevesszőit; a szabadgondolkodók kö-

Magyar szó emléke Bécsből.

II.

A padon ülök hallgatnak még pár pillanatig, aztán megindul a beszélgetés.

— Ugye nincs hiányosságod semmiben, édes fiam? — Kérde az öreg néni. — Elhárító kézmozdulat és különös mosolygás rá a felelet. Emez türelmetlenséget, másik elbizakodottságot árul el.

— Derék asszonynak látszik a feleséged, törődik a gyermekkel.

— Szépen keres a varrással, én is jól hozok a konyhára, ugyan mi hiányoznék — volt rá a felelet.

— Hát haza gondolsz-e néha — kérde most várakozásteljes areczsal az apja. — Szántani különösen szerettél, meg aratni. Nem sokára megint bekerül a termés; nem néznél akkor haza egyet?

— Elszoktam én már attól édes apám, túrni a földet; az csak az olyan Tóth András féléknek jó, annak még a formája is olyan

vakond forma, földhöz való. Nem megy persze semmire a munkájával. — Ismét megjelenik az előbbi mosolygás ajka körül, de most már gunyos árnyalattal. — Aztán a napsütést se szenvedni már a fejem, megfájdul tőle — teszi még hozzá. — Itt csak van árnyék még az utczán is, a szoba meg éppen jó hívős nyáron! Hanem azért, ha édes apám akarja, egyszer majd haza nézek, hogyné...

Az öreg nem szól, csak a kalapját huzza még mélyebben a szemére s még jobban szétzavarja botjával a kavicsokat lába előtt.

— Ugy találsz fiam mindent otthon, ha haza jössz, mint akkor volt, mikor eljöttél — veszi át a szót anyja. Az istállót a tehennel, a félszert, a galambduczot, még csak a leánderok is ott állanak az ajtó előtt, amikről a Pálék Esztijének szoktál, míg otthon voltál, szakítani. Ő szokta, az Eszter megöntözgetni is, ha néha napján eljön hozzánk. Én bizony elfelejttem sokszor megtenni.

— A Pál Eszter? Hát nem került még fejkötő alá?

— Kérték már sokan azóta, de ugy hallom, nem akar férjhez menni. Hej pedig de gondos jó feleség válnék belőle.

— Talán bizony viczispánra vár? mondja a férfi, ismét mosolyog, ezuttal önteltség ül vele arezára.

— A kis Károlykával is ugy eljátszik — folytatja az anyóka — mintha csak a testvéröccse volna. Fon neki ostort, megcsi-

nálja az elrontott játékait. Szereti is érte az a gyerek. — De meg mi se érezzük olyan egyedül magunkat, ha ott van. Ugy-e apjuk? Elbeszélget az kérdés nélkül is, sokszor tréfál, megnevettet bennünket.

Akart még valamit mondani, de a kis fiu nagy garral hozta a pojáclit. Az előbb még szép, tiszta, fehér pojáclin most látható jelei vannak a nedves, sáros kavicsoknak.

— Öreg mama, itt is meglöttem, meg itt is, a szemét is eltaláltam. — Ujjacskáival mutatja a lövések nyomait. — Nem fáj neki, most is nevet, a pojáclinak semmi se fáj.

A öreg asszony megcsókolja a kipirult arezu gyermeket, az pedig az ő ölébe rakja le játékszereit: a puskát, pojáclit, meg néhány gömbölyű kavicsot. A nagyanyó arezán ott lebegett a kérdés, amint bánatos mosollyal nézte a gyermeket: Hogyan tudok én hazamenni nélkülöd s ha haza is mentem, hogyan tudok én majd meglenni nélkülöd. A gyermek gondolhatott most egyet magában, mert nagyanyjához futott. Az apja feléje kapott, hogy elfogja a gyermeket, de az gyikfürgeséggel siklott el keze alól. Nagyanyja ölébe esett, s kaczagott szivből, gondtalanul. Tetszett neki a játék, újra meg újra megismételte az átfutást egyik öregtől a másikig s hangosan sikongott a játék izgalmától. Az apa unta meg legelőbb a tréfát. Elkapta karját s magához vonta a gyermeket.

— No kis betyár megvagy, hiába me-

Tavaszi gyermekjátékok

sport áruk, utazási cikkek, bőröndök, kosarak, gyermek-kocsik, kerti butorok, alkalmi ajándéktárgyak, össze hajtható gummi fürdő kádak RAGÁLYINAL, Deák-tér 8. szám.

rének tagjait most toborozzák serdületlen gyerkőczök közt; napilapot indított a radikalizmus pár fanatikusa és ebben nyíltan előáll „uj igéi“-vel az öreg Tanódi, hogy a szabadkőmivesség eszméinek megnyerjen egypár hitéből, hazafiságából, eszményeiből kivetkőzött reneget. A tanítókat merészeli először fölszólítani, hogy dolgozzanak a keresztény magyarság ellen és álljanak be abba az eszközökben nem válogató táborba, a mely hitétől, nemzetiségétől, eszinyi és anyagi javaitól készül megfosztani a nemzetet.

Régóta sejtettük, hogy a Demokracia-páholy két szatmári ágense: az ifju és idős Tanódi páholyalapításban settenkedik. És egy év óta lapunk állandóan felszinen tartotta a szabadkőmivesség üzelmeit.

És jól sejtettük ezt.

Most a Tanódiak nyílt páholyalakitási terveit ellen nyíltan szembe kell állnia Szatmár magyarságának.

Együttesen,

Nemrég, Szatmár új plebánosának installatióján a protestáns lelkesek és vezető férfiak őszinte egyenességgel hangoztatták a keresztény társadalom egységes tömörülésének szükséges voltát.

Itt az ideje ezt végrehajtani.

Meg kell akadályozni Szatmár keresztény magyarságának a merényletet, a mi a templomtoronyok ellen küzdő „Uj Szatmár“ radikális hóbortjai következtében széttagoltságát és vesztét szülhetné Szatmár még nem inficiált keresztény magyarságának.

Azt írja a protestáns Burján Károly „A kereszténység és magyarság“ cz. röpiratában.

nekültél, elfogtalak. Meg kell barátkoznod velem, ha akarsz, ha nem. Ugy is itt maradsz már énnálam. — Lefogta karját, hogy mocezzani sem tudott. A gyermek kényszeredetten nevetett, de úgy látszott, inkább sirni szeretett volna. Az öregek is még jobban elkomolyodtak.

Jó, hogy jött a fiatal nő az alvó gyermekkel. Intett az urának, hogy induljanak haza felé. Felébredhetne a gyermek, ha most újra leül vele. Felkészülődtek hát. Az öreg gazda összébbrántotta kabátja szárnyát, igazgatta fején a kalapját, a nénike végigsimította ruhája ránczeit, a fiúcska vállára akasztotta a puskát, zsebre rakta a kavicsokat s nagyanyja kezébe csuszta az övét. Megindultak. Elöl a fiatal pár a gyermekkel, utánuk az öregek a kis fiúval. Körülöttük nyüzsgött, tarkállott a szemlélődő sokaság. A zsidóságba belevegyült az oroszán morgása, a gémbobolása s a papagályok fülsiketítő rikácsolása. Elt, mozgott, tarkállott minden, csak az az öreg pár tetszett nekem csüggedtnek, szomoruan sötétnek, színtelennek.

Megindultunk mi is nem sokára. Kisérmének feltűnt hallgatagságom. Résztvevőben tudakolta okát.

— Csak orgonizált sereg arathat diadalt szervezett csapatokon, nem a nyers erőszak. Százféle különvéleménnyel harcba indulni nem lehet. *A keresztény nemzeti eszménél alkalmasabb egységesítő, összeforrasztó kapcsolatot nem találhatunk.* Ebben minden magyarnak meg lehet és meg kell egyeznie. Ez az eszme egybekapcsolja multunkat, jelenünket. A különvéleményeket intézzük el magunk között, de ne siessünk azzal a radikális tábor kezébe argumentumot adni s ezzel magunkat gyöngíteni. Személyi hiúság, felekezeti érzékenység ne verjen éket soraink közé.

Igazságok ezek. Valljuk. — És viszzük ezek alapján a közös harcot!

A katolikus társadalom betegsége.

Egy kath. lapíró írja a következő sorokat a megfigyeléssel kapcsolatban, hogy a nagy célok adakozói között sok a — kis név.

„Kevés kivételtől eltekintve, sok, magát vezetőnek állító s a maga állásának fontosságát és tiszteletreméltóságát átérző embernek nincsen meg az érzéke, a szükséges áldozatkészsége a nagy, az ideális célok iránt. Nem tud lelkesülni.

A nagy katolikus táborban hiányzik a mindenképpen átható lelkesedés. Lelekesülni ugyan lelekesülnek egyesek, rendszerint kicsik és fiatalok és dolgoznak vérellerítkezve, erejük minden megfeszítésével, hogy elevenéget és életet vigyenek a hatalmas testbe s meg is mozzatnak tömegeket, de bizony, amikor fölfelé csak közönyt találnak, meg nem értést és szánó mosolygást, bizony kedvüket veszítik, lelekesülésük megtörik és kifáradva hagyják ott áldásos működésük színhelyét.

Ezért van annyi fiatal és mégis visszavonult, magába zárkózott hitoktatónk, káplánunk és tanítónk.

Egy pár évig csak győzi lelkesen azt a munkát, amelyet szívesen raknak reá mindenhol, de aztán kidől. Munkáját nem igen tudják méltányolni, mert nem vesznek részt

— Szomorú volt talán az olvasott dolog?

— Igen — feleltem — nagyon szomorú.

Olvastam csakugyan, de most nem könyvből, hanem élőkkel.

A szereplők messze járhattak már, de én még egyre láttam, hallottam őket. Az öregeket, a fiúcskát, a fiatal nőt s a férfit. Eltűntem, ki a vesztés itt, a kis fiú, az öregek, Pál Eszter, a magyar föld, vagy mindannyian; ki akkor a nyertes?

Nem jobb lett volna-e meg nem tudnom rólok semmit? Ugy eljöttöm onnan, hogy nem hallok magyar beszédet? Nem jobb lett volna-e föl nem rázódnom tévedésemből? Hiszen nem azért nem találkoztam magyarokkal, mintha nem lenne ott elég, hanem mert fölismerhetetlenek. Bárony kabátban járnak és németül beszélnek.

Ünneppé vált az a napom is, csakhogy gyászünneppé.

Kaszás Eteleka.

benne, hiába kér segítséget, azt nem adnak mellé; kifárad, erőt vesz rajta munkája eredményességében való kételkedés, látja, hogy míg ő dolgozik lenn a mélységben, addig mások haladnak fölfelé, ott hagyja a küzdelmet s beáll ő is a fölfelé törtető sorába.

Ez a sorsa az ifju lelkesedőknek, míg nem fognak lelkesülni majd fönt is mind.

Tartoloz. Röviden már megemlékeztünk arról, hogy a szatmári ügyesség vizsgálatot indított a tartolozai Népbank ellen s a vizsgálat kiderítette, hogy a bank ellen emelt uzsora vádja jogosult, mert a bank csakugyan szerény 120 %-os kamattal dolgozott s így szolgálta a „nép“ érdekeit, amelynek nevével czégét ékesítette. — Valami hihetetlen eset ez! Irtózatossá elgondolni is, hogy e rettenetes fosztogatás már majdnem egy évtizede folyik. A bank 1904-ben alakult meg 20 ezer korona alaptőkével, amelyet 1911-ben 50 ezer koronára emeltek föl. Nyolczéves fennállása alatt a bank mindössze kétszer, 1908-ban és 1910-ben adott részvényeseinek szerény 4 %-os osztalékot. Ebből az adatból arra lehetne következtetni, hogy a bank valóban önzetlenül működött; ezt azonban rettenetesen megczáfolja az ügyészi vizsgálat eddigi eredménye. Az igazgatóság tagjai: Izrael Pinkász elnök, Izsák Sámuel, Fried Mihály, Izrael Hersko, Izrael Lázár, Izrael Mózes, Fried Abraham és Goldenberg Ignác; a felügyelő bizottság tagjai: Hirsch Lázár elnök, Nájovics Zsigmond, Freidmann József. — Hol élünk, hogy ez megtörténhetett? Rendeztet jogállamban? Magyarország vajon nem tud közigazgatási, szövetkezeti, tanítói, egyházi szervezeteivel a nyomorult, tudatlan nép ilyen bajairól? Tartoloz ugyanis Magyarországon, Szatmár vármegyében fekszik. Szatmár vármegyének van fő- és alispánja; vannak szolgabírái; Tartoloz község kétségkívül be van osztva körjegyzőségbe is, amelynek élén egy körjegyző áll. Alighanem dicsekedhetik a község iskolával és pappal is. És Szatmár vármegyében ez idő szerint 67 hitelszövetkezet is működik, közülök kettő egészen közel Tartolozhoz: Bikszádón és Terepen. És mindezek dacára a felsorolt társaság 8, mond: nyolcz év óta üzi Tartolozon kidsed játékait. Nyolcz év óta szipolyozza, zsarolja azt a szerencsétlen népet, amely nagy parasztságában „jó embereknek“ tartotta a bank igazgatóit, mert kisegítették őt a bajból. Miként lehetséges az, hogy azok a szerencsétlen tartolozai parasztok nyolcz éven át abban a szörnyű tévhitben éltek, hogy azok a fegyházba való emberek jók és tisztességesek? Hogyan hihették azt, hogy a 120 %-os kölcsön segítség a legközönségesebb rablás? Tudott-e erről a falu jegyzője, tanítója, papja? Tudott-e erről a járás szolgabírája, a megye al- és főispánja? Ha nem, miért nem? S ha tudtak róla, miért nem segítettek a nyomorultakon? Nem hallottak-e soha semmit a szövetkezetéről? Micsoda raffiniával dolgozhatnak ezek az uzsorások, hogy évekig nem vették észre üzelmeiket még a hatóságok sem? Hány Tartoloz van még elrejtve a magyar bércz között és hány Izrael Pinkász — nem a felekezetre gondolunk — fosztogatja még zavartalanul szerencsétlen népünket? Ha ez az eset, ez a tartolozai botrány megtorlatlanul marad! ha a büntetés csak a bank igazgatóságát éri utól: akkor csak elő azokkal az amerikai utlevelekkel! Azért dolgozzanak-e a szegény tartolozaiak, hogy a bolyongó Izrael Pinkászok ne találjanak kiaszott mezőket, ha Galicziából hozzánk ereszkednek, vagy odébb húzódnak olyan helyekről, ahol forróvá vált a talaj lábuk alatt?

Kávét

legjobbat és legolcsóbban beszerezhetünk

Benkő Sándor

kávekereskedőnél Szatmár, Kazinczi-utca 16. „MOKKA“ keverék özégem különlegessége 1 kgr. 4.40 korona. Villany erővel pörköltve

PAPI KALAPOK

fehérneműek, tavaszi divat ujdonságok. Husvétai ajándéktárgyak. Husvétai illatszerek, locsolók, tojások, nyuszikák, friss gummi labdák

Ragályi Kálmánnál Szatmár-Németi, Deák-tér. Telefon 296.

A zionizmusról.

Irtta: ID. EGAN LAJOS.

Egy zsidó író Dr. Pasmanik Dániel, legújabbán megjelent munkájában, Izrael lelkét festvén le, végig halad a zsidóság történetén, a nép lelkének változásain. A zsidófaj és a különféle osztályokra szétszakadt zsidó néplelek mai állapotát ismerteti meg és tanulmányának eredményeként kimutatja: hogy a zsidóságnak van egy része, melynek lelke, vallásának alapján, csak egy vágygal, egy reménnyel van betöltve, a jeruzsálemi templom körül való csoportosulás eszményével, mert az ő vallásának szöszterinti tétele szerint, csak ott lakhattik az ő Jehovája.

Az ottani újra telepedés volna a zsidó-lelek fölemelkedésének egyetlen útja, ott volna az egyenjogúságnak, az emancipációnak törvényes és természetes alapja, ha ott a zsidóság mint külön független nép, tagjává válnék az emberiség népesaládjának.

Dr. Pasmanik szerint a zsidóságnak egy része ennek a célnak elérésére már nem alkalmas, az nem is óhajtja nem is támogatja ennek a célnak elérését, mert az már olyanná vált, mint a babiloni fogságban visszamaradt rész, mely a fogság alatt vagyont, házat, földet szerzett, vallását megtagadta és ott maradt, vallástalan erkölcstelen bontóelemnek, előidézvén egy hatalmas ország széttörlését. A másik, régi vallás és szokásaiban megcsontosodott rész, mely ősi szokás szerint mindég Jeruzsálem felé néz, már nagyon is óhajtja régi vágyának beteljesülését, mert Pasmanik szerint ezek is megunták az örökös kalmár életet. Ők zsidók akarnak maradni; — ők nemzeti érzésüket maguk akarják otthon gyakorolni és fejleszteni és nincs kedvük azt áruba bocsítani más nép egyenrangusításával.

Ez a része a zsidóságnak Dr. Pasmanik szerint nem kívánja idegen népek által ajándékozott vallási autonómiát, ő zsidó autonómiát óhajt elérni az ő saját otthonában.

Es ennek a vágyának eléréséhez Dr. Pasmanik szerint már nagyon is bekövetkezett a végső idő, mert ott, ahol az ország kulturája emelkedik, a zsidóság az ő speciális nyelvét elfelejti; nyelvben szokásaiban beleolvad az őt környező népbe és akkor már alkalmatlanná válik a nagy terv kivitelére, a Zsidóország megalakítására Jeruzsálemben, melyre évezredek érzés, a szentírás, a talmud, az imádságok, minden de minden oda céloznak.

Ott majd a fejlődésben elmaradt vallás kicsiszolódik és nem fog a racionalizmus pusztításának kitéve elbukni.

Erdekes és tanulságos e zsidó írónak nyilatkozata a zsidó reformációról, mely szerint olyan zsinagógába vezet, mely levét közteti a zsidó nemzeti érzést. Belső értéket nélkülöző modern intézmény az, mely némely külsőségek fönntartása mellett üres és unalmas és azért kevésbé látogatott hely. Igazi hazugságnak fészke az, melyben kevés kivétellel a kialakuló vallástalanság alacsony nyá vált racionalizmusa a meghagyott vallási formáknak csak a terheit éri már és a mely véget ér a zsidóság letagadásával és szives elhagyásával; egy darabig kinezvén ott magukat azzal, hogy a zsidó szokásokat elpalástolják.

Nagy változást mutat a tudós doktor szerint a zsidóság lélektana, mely a zsidóélet egyes mozzanataiban manapság észlelhető. Látszik bizonyos elégedetlenség, nyugtalan-ság, mely valami nagy mozgalom, nagy elhatározás előpostája. Az elvált részek az egyesülés kísérletében fáradoznak. Mások még jobban begubózzék magukat és vissza kívánkoznak a legrégebb helyre, hogy erre képesek lesznek-e, az a jövő titka, de hogy közelednek a válaszuhoz, az mindenből kitetszik. Csak két út van, vagy az újjáalakulás a régi helyen, vagy a kimulás, mert az idegen népfajok között a talajt, melyen megáll-

hatnának, elveszítették, miután az ő életük nem a törvényszerű haladás ösvényén mozgott, sem a természetes visszaesés formájában csuszott le, hanem a szeszélyes ugrások összefüggés nélküli tétovázása. Igazi impresszionista élet, melyben nincs harmonia, nincsenek nagy gondolatok; csupa kapkodás, nyugtalan-ság, gyors átmenetek, idegen talajon való kényelmetlen vegetálás.

Mintha átok nyomna el mindent, amihez nyulnak, kicsinyességben, állhatlanságban, cél nélküli ségben, keserűen érzik lelkük ürességét, ideálok, nemes örömek nélküli tengődéseket. Szeszély és véletlenség a megtört lélek alapvonása, nem az alkotó, hanem a feltoladott ember romboló skepticismusa vezérli, a minden dogmától eltávolodott parvenü lélektana ez, mely csak a jelen elvesztését félti. A hitehagyott nem tud örök értéket teremteni, csak rombolni tud, amint egy Marx, aki a romboló proletároknak egy tal-mudot írt.

Egy egész könyvet töltött meg Dr. Pasmanik hasonló gondolatokkal, melyekre még alkalmilag rátérek.

Adakozzunk a Sajtóalapra!

Nulla dies sine linea. A nemzeti munkapártnak és kormányának egyetlen tökéje van, amelyből immár két esztendeje tengeti dics-telen életét és ez: vak szerencsége. Csak hogy ezzel a tökéjével úgy, vagy még amugyabban van a munkapárt, mint a szegény Törlesztéses Bank volt a magáival. Elhuzott már ez is. Azt a bizonyos bankot a börzén, a munkapárti kormányt pedig Bécsben üldözi a balszerencse. „Hihetetlen pech-”jük volt mindkettőjüknek. A bank már a felszámolásnál tart. Khenék még próbálkoznak amolyan pinceváltókkal és hamis mérlegekkel. De ha a balszerencse az utóbbi időben tapasztalt hűséggel ragaszkodik hozzájuk, akkor végre nekik is fel kell számolniok, illetőleg velük fog a nemzet leszámolni. Mintha a kettős monarchiának minden recsegő eresztéke a Khuen kormány lehet legteljesebb csuffutételét célozná. Ott volt az az átkozott rezolúció! Khuen előbb szemkáp-rátató díszmagyar ruhának, majd vértanui koszorúnak szánta, és lett belőle bohócsipka meg kaudiumi iga. Jött azután a királyi audienzia misztikus legendája felséges könyvekről, lemon-dásról stb. a „vitam et sanguinem” pozsonyi dallamára. És ime, kisül, hallgató, hozzá még otrombául tapintatlan mese a Khuen egész drámai alkotása, mivelhogy a királyi szózat már napokkal az audienca előtt készen volt és Khuen jól ismerte azt. A napokban érte Kuenékat a legmegalázóbb pech. Sok és nagy szegye-nük eltakarására fűgefalevélnek Auffenberg had-ügyminis-ter fejték. Auffenberg ketségtelenül nagyot vétett a magyar nemzeti érdekek ellen; megérdemli tehát a lefejeztetését. Másfelől megmaradását a hadügyminis-tertségben sem di-nasztikus, sem monarchikus érdek nem követeli. Hiszen hozzá hasonló generálist tucat-számra találhatunk nemcsak a monarchiában, hanem akár Szerbiában is. És még sem ejtik el Auffenber-get, nem könyörülnek meg a Khuen kormányon, hanem ezt a békát is — a jó ég tudná, már hányadikát — lenyelelik velük. Hát mi, őszin-tén mondjuk, sajnáljuk a kormányt. Ekkora szivtelenséget még ez a kormány sem érdemelt. Csak legalább megértené végre Tisza István is, hogy milyen hátra számíthat Bécsben a „föltét-len,” a „gondolkodás nélküli” kormánypártiság!

U. i. Lapzárta után vesszük a hírt, hogy amit fent csupán idő kérdésének gondoltunk, az már is bekövetkezett: a Khuen-kormány megbu-kott. Az utolsó békát tehát már nem bírták le-nyelni. Ami — vasas nemet generálistól lévén szó — nem is csoda.

A katolikus népszövetség közgyűlése.

(mm. dr.) A Kath. Népszövetség szat-mári szervezetei f. é. április 14-én d. u. 4 órákor tartották meg a Ceciben együttes közgyűlésüket, amely örökre felejthetetlen lesz mindazok előtt, akik abban résztvettek. Impozáns ünnep volt ez, amelyhez hasonló keveset láttunk. A hit és hazaszeretet egye-sült ünnepét éltük át; vallásos és hazafias fölbuzdulás, lelkesedés és fény, ez a hangulat uralkodik rajtunk.

„Isten áldd meg a magyárt” elhangzása után megjelent a sok száznyi minden rendű és rangu magyar katolikusok tömege előtt Bodnár Gáspár tanár s föl-föl zugó éljenzés közt elmondotta beszédét, egy remek szónoki művet, amely az ő ajkairól hallva elbájolt és gyújtott is egyszersmind. Szép magyar-ságával a sziv mélyébe markolt s amikor a katolikusok jogos kívánságait hangoztatva kijelentette, hogyha eddigelé Európában és hazánkban a keresztény vallás nem létezett volna, a mai társadalom szomorú állapota tenné szükségessé annak behozatalát s a mikor e kijelentést megokolta, leirhatatlan a hatás, amelyet keltett.

Reflektál a mi ellenségeink ama vád-jára, akik el szeretnék hitetni a közönséggel, hogy a népszövetségi szónokok nem tehetnek mást, mint dörögni a társadalom rosszasága ellen. Nekünk jajgatni kell, szánandó a mi sorsunk, nincs menekvés, huzzák a halál-harangot. Pedig a dolognak az ellenkezője áll. Mi nem haltunk meg, ezt bátran és nyíltan hirdetjük. A beteg, a halott körül esendben szoktak lenni, körülöttünk zaj van. Minket nem sajnálnak, minket irigyelnek. Van vérünk, szivünk. Hitéletünk erős, szilárd. Mi nem rejtőzünk el. Mi kiállunk a porondra és bátran valljuk, hogy katolikusok vagyunk. Ellenségeink azért szöknek oly nagy árkokat, mert talpra állottunk, lélegzünk és védeke-zünk, mert akarunk.

Azt mondják, hogy a sok izmust azért találták ki, hogy a hitetlenség különböző utakon juthasson az intelligencia szívéhez. Pedig ezek az izmusok mind egyek; mind egy eszínét, gondolatot, mozgást szolgál.

Mi tisztában vagyunk, ha valaki azt mondja, én szabadgondolkodó, materialista, galileista stb. vagyok, erről nem lehet mon-dani „mi tudósok”, ezek papagályok, majmok, utánozzák a nagy oroszlanokat.

Rámutat ellenségeink ama erejére, amely egyesülésükben rejlik. Azok sorakoznak, jel-szavakkal dolgoznak. Eszméikkel elárasszák a vidéket. Nemesak békákat lehet nyelni, hanem eszme békákat, ugymond, emezektől az ész fuvódik föl, amazoktól a gyomor.

Ilyen eszme, hogy az állami iskola bol-dogítja a világot, ahonnan a vallás kiküszö-bölendő. Aki felekezeti hitvallásos iskolák eltörlését célozza, az a haza, a magyarság ellen tör, ez a válaszu, amíg keresztények. Addig vagyunk magyarok, amíg keresztények. A Pesti Hírlap április 5. számából olvassa egy francia katonának szüleihez intézett levelét, amelyben keservesen panaszkodik, hogy a bitófát annak köszönheti, mert az iskolában arra tanították, nincs Isten, nincs vallás, nincs tekintély. A bitófa alatt nem szoktak ám hazudni.

Egy másik eszme, hogy a keresztény-ség átok, nyűg (Nietsche), mert az emberi erőket, képességeket, értéket beosztja. Az csak természetes, hogy az ember ereje, ké-pessége, értéke szerint osztja be az emberi életet, amely csak így harmonikus.

Meggyőző érvekkel magyarázza a sz'rájk filozofiját, tragediáját. Szól a feminizmusról. A nő hivatása: feleség és anya. Sajnos, a mai sajtó fehér rabszolgává tette a nőt. Egyet sug meg a szónok a mi ellenségeinknek, ne vádolják a népgyűléseket antiszemitizmussal, annak a gyára ott van a radikális újság-szerkesztők körében, akik minduntalan a christianismus ellen foglalnak állást.

Az első szónoklat gyújtott, a második lángalobbantott. Wolkenberg Alajos dr. theol. tanár a sajtóról tartott szabadelőadása mindvégig élvezetes, lebilineselő, meggyőző volt. Előadásában megdönthetetlen igazságokat hirdetett ékesen dörgő szóval, amelynek nyomán minduntalan fölesapott az őszinte lelkesedés lángja.

Fontos kerkérdés a sajtó kérdése. El kell jutni addig a határozottsáig, hogy piszkos újságot a kezembe nem veszek, istentelen újságra pénzt nem adok. Ha adok, becsületes, jó, istenesre adok. A sajtó maga a gondolat, amely lelkesít, meggyőz. A jó sajtó olyan, mint a jótékony májusi eső, a rossz sajtó káros az egyetemesre, mint — mondjuk — a Grünzweig Lébi petroleum finomítója a környékre. Törvény az, hogy a jó és rossz harcolt egymással mindig. De a mint a hit bizalom nincs meg, a társadalom, család, iskola, közrend összeomlik. Ezek ellen támad folyton a rossz sajtó. Statisztikai kimutatása szerint 112 napilap közül 5 bevallott katolikus; 700 egyszer-kétszer megjelenő közül 50 katolikus. 107 napilap, 650 egyszer-kétszer megjelenő szintelen, egyház, vallás, katolikus ellenes. Illusztrálja ezen újságoknak beosztását. Vonal felett: gyanúsítás, lázítás, perfidia. Vonal alatt: érzékiség, disznóság.

Különösen egyre gondoljanak vissza a jelen voltak ama sok igazság közül, amelyeknek hangoztatásával az előadó elragadta a közönséget. A tekintély mindenkor szükséges volt a társadalmi rend fenntartására, a tekintély annál szükségesebb napjainkban, minél bonyolódottabbak a viszonyok. Ezért ne támadják a legfőbb tekintélyt, Istennek, az ő tanának és parancsolatainak tekintélyét, ne kisebbítsék Krisztus egyházának tekintélyét, mert ha e két legfőbb tekintélyt sikerül az embereknél diszkreditálni, akkor felbomlik a tekintélyen alapuló törvényes hatalom. Szóval tekintély nélkül nincsen egyház, tekintély nélkül nem állhat fenn az ország, mert tekintély nélkül nem uralkodhatik a király, nem kormányozhat a kormány, nem működhetnek a hatóságok, nem tarthatja fenn a családi rendet a családfele; tekintély nélkül nem prosperálhat a tudomány, nem erősödhetik az erkölcs, nem virágozhatnak a jölét. S most jön a sajtó s azt mondja nincs Isten, vallás, egyház, király, tekintély etc. A jelszavuk: le a papokkal, le a csuhásokkal. Példát hoz föl a helyzet megvilágítására. Egy máramrosszigeti szociális tüntetés alkalmával a piarista rendház ablakából kinéz egy piarista tanár, akinek fölkiáltja a menet: le a papokkal. A piarista tanár válasza ez volt: akkor föl a zsidókkal. Ez a helyzet ma, ha le a papokkal, akkor föl az aszfalt betyárokkal.

Ez a sajtó mérgezi meg nap-nap mellett a lakosság nagyrészét. Egy helybeli radikális újság szemerszedett hazugságait hozza föl, amelyből mindenki ítélhet. Ez az újszülött radikalizmusát abban gondolja, hogy képtelen dolgokat állít, meghamisítja a történelmet, e szerint nem kell vallás, nincs nemzet, az csak történelmi színmű, az Isten tisztelete felesleges, szóval Istent, királyt, hazát fölrug.

Mi a teendő tehát a rossz sajtóval szemben? A katolikus sajtó pártolása. Rendelje meg mindenki a katolikus lapokat, a ki teheti. Lépjen be a kath. sajtóegyesületbe, mindenki védekezzék a rossz sajtó ellen. Ily irányzatú két indítványt terjeszt be, amelyet Fásztusz Elek elnök javaslatára a közgyűlés el is fogadott.

Programmon volt még egy népszövetségi szózat, amelyet Hudák István csoportvezető szavalt lelkesen.

Szerepelt a kispapok énekkara oly eredményesen, hogy azt eléggé dicsérni nem lehet.

Fásztusz Elek megköszöni az oly nagy érdeklődést, beszédében buzdít az elvek, népszövetségi eszmékhez való ragaszkodásra. Záróbeszédét a hév, a meggyőződés ereje, öröm, meghatottság jellemezték.

Igazán szép nap volt a február 14-ike a népszövetségre, a magyar katolicizmusra. Ebből bátorságot, biztatást lehet meríteni a jövő munkára. Folyton támadnak, sorakozunk kell. Mi katolikusok olyanok vagyunk, mint a homokszemek, melyeket az erős szél fölkap és magával ragad. De ha a számtalan homokszemet összetömrítjük és jó római ezementtel összekötjük, olyan lesz mint a gránitkő, melyről minden támadás vissza fog pattanni.

Szocialista kongresszus. A magyarországi szociáldemokrata párt ez évi gyűlése eléggé élénk részvétel mellett ugyan, de a megszokott formában folyt le. És bár különösebb feljegyezni való nem történt az idei gyűlésen, azért tanulságot eleget merithetünk belőle. Nem szenved kétséget, hogy a szocializmus mint mindenütt a művelt világon, úgy hazánkban is folytonosan terjed. Nem csak abban az értelemben, hogy a szociális gondolkodás, a vagyoni eloszlásnak lehető egyenlősítése egyre szélesebb társadalmi rétegeknek lesz hő vágyává és erős meggyőződésévé, hanem olyan értelemben is, hogy a marxista elvek alapján szervezett forradalmi szociáldemokrácia a munkásságnak folyton szaporodó tömegeit gyűjti zászlója alá. A szervezett szociálisták száma már is ijesztően nagy. S ez a szám növekedni fog abban az arányban, amint jelenleg még jobbára agrárius közgazdaságunk szükségképpen átmege az industrializmusba, amint a mezőgazdasági munkásokat számszerint is túlhaladják a városokban és gyárakban dolgozó munkás proletárok. Nem lehet csodálkoznunk azon hogy a szociáldemokrácia az ipari munkásságnak nagy többségét a saját szervezeteibe tudja terelni. Hiszen a legrealisabb programot, a gyomor érdekét képviseli. Kevésbé magától értendő azonban, sőt szinte érthetetlen, hogyan lehet ekkora tömegeket összegyűjteni olyan zászló alá, amely minden harcosától megköveteli két legerősebb és legszentebb érzésének: a vallásosságnak és hazaszeretnek a megtagadását. Igaz ugyan, hogy az alsóbb, kulturálan néposztálynál a gyomor szava mindent túlharogó tényező. De az is igaz, hogy a természetes, ős emberi érzések — már pedig a vallás és a hazaszeretet ilyen — sehol sem élnek és érvényesülnek erősebben, mint a modern kultúra rafináltságaitól érintetlen lelkekben. Az ateizmust és internacionalizmust sohasem az eke mellett vagy a műhelyben, hanem a katedrákon és laboratóriumokban találták ki mindig. Miért tagadja meg mégis az a munkás hazáját, amelyet szívéből szeret, miért fordul vallása ellen, amelynek szükségét és megbecsülhetetlen vigaszt lelke mélyén érzi? Mikor sem a vallás, sem a hazaszeretet nem akadályozza az anyagi boldogulásnak. Mikor nyugodtan sztrájkolhat méltányos bérjavításért, tömörülhet kedvére való szakszervezetben, anélkül, hogy ezért vallásával vagy hazájával harcba keverednék. Miért? azért mert ezt a fejébe beszélük, mert erre nevelik azokat, akiknek világnézete a történelmi materializmus, Isten nélkül, haza nélkül. Becsületes magyar népünknek nincs érzéke ezen hazátlan, istentelen materializmus áldásai iránt. És mégis beleoltják, vad fanatizmussá fejlesztik benne a szocializmus apostolait. Mert nem sajnálják a fáradságot és tudják a módját. Tisztaban vannak azzal, hogy kitaró agitáció, főleg pedig az eleven sajtó sziklákat, a természet mélyében

gyökerező érzéseket képes összemorzsolni s azoknak romjain forradalmi világnézetet teremteni. Lám, nekünk évszázados szent tradíciókat kellene megőriznünk, a legnemesebb emberi érzéseket ápolnunk és mégis folyton tért veszünk. Mert nálunk hiányzik a kitaró lelkes agitáció. S a legnagyobb baj, hogy nincs nagy érdeklődés méltó, veszedelmes ellenségeinkkel szemben eléggé erős sajtónk.

Galileista előadás Szatmáron,

VAGY

„TOLLHEGYGYEL.“

Végre eljött a KULTURA Szatmárra is. A szombati nappal, a szent Sabbath-tal kezdődik Szatmár élete. Ebbe az elhagyatott, elmaradt, hájas fejű alföldi városba is bevezett a Galilei-kör hajója, elhozván az „új igéket“, a melyekre szükség van ennek a tudatlan magyarságnak, ha a második kiliasmus határkövéig el akar jutni.

Es elhozta egy „jó ember.“

A — Guttman.

Ez a derék fiu, a ki állítólag már egyetemi hallgató, de már is megunta a padok közt való ülést és otthagya az alma mater padjait — egyetemi cathedrára állított föl a maga számára Szatmáron, Samukának a városában, a melyik, tetszik tudni, két hét óta „Uj Szatmár.“

Es a Guttman collégiumot hirdetett. Már mint ő, a ki nem kisebb súlylyal akarja hintegetni az „új igéket“, mint az „Uj Szatmár“ vezérezikkirója, a Verus... israelita, illetve Tanódi Márton.

Tehát a Guttman! A ki szintén — verus israelita. Ennélfogva a legénytoll pelyhes korában nem is lehet más, mint a Galilei-kör titkára.

Mert ő az, a mint szerényen bejelentette.

Különben is nagyon szerény ifju ez a Guttman. Annyira szerény, hogy az ő collégiumát csak a nála valamivel ifjabbak közt hirdette. A diákok közt. A kik hogyan meg voltak illetődve, mikor így szolt hozzájuk:

— Uraim!

Sőt ezt is mondta nekik:

— Tisztelt Uraim!!!

Es változatosság kedvéért még így is:

— Önök, Uraim!!!!

Hanem (— oh, oh, oh... hah, hah, hah... Átok!... Kárhozat... Hah, átok!... Hah, kárhozat! —) e diáksziv-dobogató megszólítások csak a kereskedelmi iskola borbajuszt hordó ifjait duzzasztották önértetes mellétagasztásokra. A mennyiben más „Tisztelt Ön“ és „Tisztelt Ur“ nem volt jelen a hirdetett előadáson. Pedig a szerény ifju — már mint a Guttman — a katolikus gymnasium növendékeit akarta elkábitani a fonséges pathoszu megszólítással:

— Uraim!

De (no csakugyan nem mondott igazat az „Uj Szatmár“, mert Ratkovszki főigazgató mégsem türi a szennyet és piszkot) a katolikus főgymnasiumba annyira befészkelte magát a klerikalizmus, ott annyira elzárják a diákokat a haladás lehetőségétől, hogy ezek a „Tisztelt Ön“-ök el voltak tiltva az előadás meghallgatásától.

Es erre a Guttman azt mondta, hogy ő egy Sokrates, a ki kiissza a bürök-poharat. Es kiitta.

Es a bürök ártalmas hatása kezdett mutatkozni a Guttmannon.

Mert azt mondta a Guttman, hogy a diákokat butítják, különösen a katolikus főgymnasiumban. Es a diákok ezért nem is tudják, hogy mi a sztrájk, mi a nemzetiség, mi a hazafiság (a Guttman tudja); hogy

**Pártoljuk
a hazai ipart!**

**Minden magyar ember szent kötelessége
a hazai ipar pártolása.**

KEPES SÁNDOR

Első Magyar Andesit Sirkőgyárában SZINÉRVÁRALJÁN
csakis hazai termékeket dolgoznak fel.

A legkifogástalanabb kivitelben készíti a legkülönbözőbb alaku pyramisokat, obeliszkokat, kereszteteket, emléktáblákat, sírfeleket, mezei kereszteteket, kápolnákat, mauzoleumokat stb.

MODERN BERENDEZÉSŰ GÉPTEREM A CSISZOLÁS RÉSZÉRE.

Fiók-üzlet: **Szatmár, Attila-u. 4.**

proletárokká nevelik őket és az életben szolgálják őket 1940 tagból álló agrárfeudumnak. Tisztelt Önök — mondta a Guttman — nem tudják, mi az a választói jog, a progressív adó, a Haeckel, a Nietzsche, a Guttman és a jelenkor többi nagy lángelméje. Azt sem tudják, mi a sexualis élet és hogy a nős férfiak 90%-a nemileg beteg. Az egyház (így ugrált a Guttman) a katolikus egyház. Ez áll utjában a haladásnak, ez a klerikalizmus ápolója, a kath. középiskolák a klerikalizmus főszékhelyei és itt Szatmáron a kir. kath. főgymnasium, a melyik 17—18 éves ifjútól már antimodernista esküt vesz ki.

Hát — mondta a Guttman — ő megalkítja itt Szatmáron a szabadgondolkodók körét, a mely zászlajára írja a kulturát, a haladni vágyást. Csak 20 fillér az ántre.

Igy a Guttman.

Nekünk pedig mindezekre eszünkbe jutnak a régi diákevek, a mikor a poétika tanulmányánál pattogó hexametereket kellett gyártani. Az egyik szörnyszülött distichont így izzadta ki valamelyik diák:

— Kékül a zöld fü a sárga mezőkön...

Ezt juttatta eszünkbe a Guttman.

Egyházmegyei Sajtóalap.

Ha összegben nem is, jelentőségében az e heti adományok összege is súlyos.

Beszédes adományok jöttek.

Onnan, a hol szükség volna e sajtóalapra juttatott pénzre, a hol azonban — nélkülözések árán is — szinte az anyagi erőt felülmúló áldozatkészséggel kívánják a megvalósulásig vinni az égető szükségességgű egyházmegyei katolikus napilapot.

Micsoda lélek és lelkesedés esendül ki annak a 20 koronának esengéséből, a melyet egy — káplán küldött.

— Ez csak az első részlet — írja. Sokat, sokkal többet akarok küldeni, és küldök is, mihelyt tudok.

Egy tanítónő pedig 100 koronás már megajánlott adományának első részletétől 40 koronát küldött be.

Takarékoskodott hónapokon keresztül, rakta szinte fillérenként perselyébe megható áldozataiból megszületett adományát és örömtől dobbant meg a szíve, hogy már 40 koronára összegyűlt adomány. A melynek minden filléréhez valami áldozathozatal, valaminek a nélkülözése, sokról való lemondás fűződik.

Sokat nyomó, szent adomány ez a 60 korona!

*

Mult gyűjtésünk óta a következő adományok érkeztek:

Káplán	20 K -- f
Egy tanítónő (100 K-ás megajánlott adományának első részletétől)	40 K -- f
Eddig befizetve	8591 K 75 f
Eddig megajánlva	2178 K 44 f
Teljes összeg	10830 K 19 f

Egy Író Naplója

Írja: Harsányi Kálmán.

1912. január 1.

Mikor e napló tervét elgondoltam, hosszú sorozatban merült föl előttem egy sereg megírandó arckép, a melyekhez pompás tanulmányfejeikkel tömegesen kínálkoznak modellekül azok, a kikkel — szívesen vagy nem szívesen, — érintkezem. Szeretem az embereimet elnézegetni; szeretem a kútjok vizét vizsgálgatni, kémcsőbe, mikroszkóp alá tenni; szeretek az ő külön egükön eltűnődni, a hol a felhők másként gyülekeznek mint az enyémen; szeretek az ő egyik kékjébe elmerülni, a mely másként végtelen, mint az enyémen; szeretek a szívükbe egy-egy szót mélyen befúrni, hogy lássam: mi buggyan föl a nyomán, hús forrásvíz-e vagy forró vér-

geysir; szeretek az agyukba egy-egy kérdőjelet nyilazni és lesem, hogy sebet vág-e vagy viszszapattan, kitépik-e vagy otthagynak, bennük marad-e a horga vagy éppen lövik vissza hozzámm; szeretem a szívükbe vert fejfákat kibetűzni és jól megnézni: melyikhez milyen virágot visznek, melyiken van még könny-harmatos frissen szakasztott virág, melyiken már csak rozsdás drót-váza a temetés napján odavetett illem koszorúnak; szeretek a fogadótermük széljegyzetes emlékkönyvében lapozgatni; szeretek a lakatjaik titkos rúgói körül tréfálkozni; szeretek égő kanóccal a tornyaikban, a pincéikben járn-kelni, tiltó szavukra várva és abból érte meg, hol rejtegetik a puskaoros hordót; szeretem a mágnesűiket elnézegetni, a mint egy-egy név, egy-egy szó erre vagy arra térítgeti; szeretem az óráikat az egész emberi nem egy-séges időt jelző zónaórájával összehasonlítani: késik-e vagy siet; szeretem a könyvespolcaikat végignézni: mi benne a vadonatúj, mi az elnyűtt, mi van a biblia diszhelyén, s mi való-sággal a bibliájuk; szeretem őket Noé szerepében elgondolni, s megérteni elmondott és el nem mondott szavaikból, érzéseikből, gondola-taikból: mit vinnének ők a bárkába Noé helyén, s mit hagynának veszendőbe a pusztító özönben; szeretem az embereket úgy felfogni mintha megannyi különös nyelvjárásban írott könyv volnának, a melyek mindenikéhez külön szótárt kell szerkesztenem, hogy a magam nyelvére fordíthassam, természetesen soha sem hiba nél-kül, mindig fordítói botlásokkal, mindig inkább a magam nyelvének szellemében mint az övé-kében, már mint ez gyarló emberi elménkel másként nem is lehetséges. Szóval szeretem az embereim képét a magam kis titkos-nemtitkos múzeuma számára megalkotni. Különös arckép-csarnok, a hol nincsen befejezve semmi; ahol minden alakul, változik, részleteződik vagy egy-szerűbbé lesz; ahol még a holtak képmása sem változhatatlan, mert ha nem is változik már többé a modell: változom én, a ki látom és képét megalkotom. És úgy érzem, hogy így igaz ez a múzeum fogalmának ellenmondó kis múzeum. Így, elevenen.

Arcképeim anyaga természetesen csak a szó, de sokszor elgondoltam, hogyha nem be-tűkből kellene összeraknom e képmásokat: még az anyagot is hozzáillően tudnám kiválasztani mindenikéhez. Ha képzőművész volnék — valami afféle festő-szobrász-grafikus, a ki mindenhez ért, — nem lehetne rábírnai semmivel, hogy például pastellkrétával alkossam meg a képe-mását olyasvalakinek, a kit művészi értelemben ujrateremve, mondjuk, csak gránitból kifaragot-tan tudok elképzelni. És úgy is látom őket az én kis múzeumomban, valamennyit a hozzáillő-nek sejtett anyaggal kifejezve. Vannak ott her-mák a parosi csontszín-patinás márványtól a legsilányabb gipszig; alakok kétőlesre nagyolt homokkőóriástól apró csecsebecse porcellán-figurákig; elefántcsontra lehelt eszményi fejek, vaskos körvonalú durván foltos fekete linoleum-metszetek, a rezet karcoló tű bonyolult körül-írásai, a ceruza hevenyén biztos profiljai, talap-zatos bronz-daliák, üvegszemű vásári viaszbábuk lágy kőrajzok, meleg fametszetek, pepecselt akvarellek, jég-szirup acélmetszetek, monumen-tális temperák, arany-plakettek, ólomkatonák, tollrajz-viziók, kréta fényképnagyítások (aranyo-zott gipszkeretben), fa-hősök, spanyolviasz-leven-ték, márvány-onix-arany-drágakő übermenschek, olajnyomattal vetélkedők és terrakotta karrika-turák. Van emberem, — nemeslelkű álmodozó, a ki mindent lát, csak az igazi látnivalót, a valóságot nem látja, — akinek a fejét zöld bazaltból faragnám ki, elnagyoltan, nagy sikok-ban, másfélszeres életnagyságban, azután fényes

simára csiszolnám és — bocsáss meg nekem Művészet! — a szeme két gödrébe két smaragd-szemgolyót tennék. És van emberem, a kit zsemlebélből gyúrnék ki — kézmosás előtt. És bizonyos, hogy szavakkal sohasem tudnám őket — önmagam előtt — ennyire világosan kifejezni.

* *

A Szilveszter-estét Havas Gyuláéknál töltöttük. Múzeumomban együttes képük halványan színezett litografia, alatta néhány sornyi szö-veggel. A szöveg olyan, mintha Dickensből plagizáltam volna, de életük folyása és jellemük is olyan, mintha Dickens tollából csöppent volna ki. Két szinte elviselhetetlen csapás sú-lyosodik rájuk és mégis tudnak mosolyogni, mégis tudnak mindenkit szeretni; jók, önfelál-do-zók, a félszűrségig erkölcsösek, lelkesedni és botránkozni tudók, kegyeletesek, ünneplők, inyencek, (az okát lásd alább,) vendégmarasz-talók, mindent megbocsátók, semmi alacsony-ságot meg nem értők, mindenben megnyugvók, minden kevéské jónak örülni tudók, kicsinység-ekben is fontosak és minden nagy kérdés-ben komolyak, mert nem tudják, hogy az emberi szellem legtöbb nagy kérdése csak komolynak látszó játék a fogalmakkal. A kép közepén ül az apa, azzal a különös mosolyával, a melylyel azt szokta mondogatni: „régén nem láttalak már benneteket, Kálmán.“ Sohasem is tátott. Egyszer, tíz esztendővel ezelőtt, barátságunk első idejében végigtapogatta az arcomat, hogy valamiképpen elképzelhesse. (Vajjon mi-lyen kép élhet rólam ennek a világtalan em-bernek a lelkében, a ki folytonosan újra meg újra olvastatja föl magának az írásaimat, a ki „rajong“ a verseimért, a ki nem egyszer szinte kinyilatkoztatásnak veszi egy-egy mondásomat, a melynek én meg vagyok győződve múlt, csupán csak hozzám, olykor csupán csak az-napi énemhez kötött igazságáról!) Még négy alak van a képen. Egy kis fiú, a kinek a lelki szeme világtalan, az anya és két leány. Mindegy, kinek mi szerep jut a három nő közül a képen, mindet egyformán viselik valamennyien, s min-den szerepnek egy a célja: a családfőnek élni és pótolni a pótolhatatlant, a szemet és a szem minden örömét, gyönyörűségét más örömmel, más gyönyörűségekkel. Mind a három első sor-ban neki él, érte él. Az egyik diplomát tesz elibe, a melynek kitűnő kalkulussal az ő örö-mére gondolva szerezte meg; a másik, a ki már régebben megszerezte ugyanezt az örömet: szabad óráiban Shaksperet, Goethet olvassa föl neki; a harmadik gasztronómiai remekmű-vekkal tartja jól. Még az elborult értelmű kis fiú is neki él. Ha megindul valahová, hozzáfut és vezet. (Ezt a jelenetet is bizonyosan meg-írta Dickens valamelyik regényében, a melyet én még nem olvastam.)

Ez a kép függ róluk a múzeumomban, üveg alatt, gyöngyházás biedermeier-keretben. De külön is megvannak az arcképeik. Azokra is rá fog kertülni a sor. Irmáéra bizonyosan.

* *

1. Miért gyógyulunk Máriavölgyön?

2. Mert Máriavölgyön a pa-rádi, bikszádi, gleichenbergi, karlsbadi, seltersi, emsi, bárt-fai gyógyvizeknek valóságos hasonmása van.

3. Máriavölgyi vizek a leg-kellemesebb, legüditőbb italt szolgáltatják.

4. Máriavölgyi ásványvizet 7/10 literig 6 fillérért tölt bér-mentve érkező tiszta üvegekbe a Fürdőigazgatóság.

HIREK

Adomány. Boromisza Tibor dr. egyházmegyénk püspöke az Oltáregyesületnek 100 K-t adományozott.

Az Oltáregyesület gyászmiséje Ferencz Annáért. Az egyházm. Oltáregyesület kegyeletos emlékezéssel boldogult titkára lelki üdvéért f. hó 19-én a zárda templomban d. e. fél 9 órakor gyászmisét mutat be a Mindenhatóknak. A szentmisét Varjas Endre egyházm. oltáregyes. igazgató mondja. Az egyesületi tagokat ez uton is fölkéri a szentmisén való megjelenésre az Oltáregyesület.

A vármegye márcziusban. Szatmár-vármegye közigazgatási bizottsága pénteken tartotta meg havi ülését Csaba Adorján főispán elnöklete alatt. Az alispáni jelentés részletesen emlékezett meg a szatmármegyei árvizről. Csaba Adorján bejelenti a bizottságnak, hogy feliratot intézett a miniszterhez az árviz által ujabban is sújtott panyolaiak segélyezése iránt és reméli, hogy a segély csakhamar meg is fog érkezni. A főorvos jelentése szerint a közegészségügy kielégítő volt. A járványok megszűntek. Így megszűnt az avasujvárosi vörheny járvány is. Fehérgyarmaton gyenge mértékben fellépett a fültömírgy. Mint preventív védelmi eszközt behozta, hogy az iskolák helyiségei azonnal fertőtlenítessenek, mihelyt csak egy megbetegedés is észleltetik. Jelenti továbbá, hogy a nagysomkúti járásban egy 3-ik körorvosi állás is rendszeresített. A közigazgatási állapot meglehetősen kedvezőtlen. Az időjárás akadályozza az őszi vetések fejlődését, ugyszintén a tavaszi munkálatok megkezdését is. Nyomasztólag hat Szatmár-vármegye közigazgatási életére a mindinkább rosszabbodó pénzügyi állapot, mely egyelőre utját vágja minden gazdasági és ipari vállalkozásnak. Az állategészségügyről szóló jelentés az állategészségügyet általában kedvezőtlennek mondta. Tömegesen lépett fel a lépfene, lőrühkór, sertésvész és a ragadós száj- és körömfájás. A főgyógyász jelentése szerint márczius hónapban fogva volt a nagykárolyi járás területén 41 egyén, a nagybányaiban 88, a nagysomkútiban 10, a színerváraljaiban 29, az erdődében 13, a fehérgyarmatiban 9 és végül a mátészalkaiban 41 egyén.

Eljegyzés. Forgách Vilmos csendőrhadnagy eljegyezte Dövényi Annuskát Szatmáron.

Árviz. A fővárosi és a helyi sajtó tulzott híreket hozott forgalomba a növekvő és pusztító árvizről. Ezzel ellentétben a valóság az, hogy a víz április 10.-e óta napról-napra apadóban van, ennek ellenére ugy az Ecsedi-láp szakközvegei, mint a Tisza és Szamos közti érdekelttség főmérnöke és a Tisza balparti és a Szamos jobbparti töltésekre nézve az árviz védekezését tekintetében beosztott szatmári folyammérnöki hivatal állandóan figyelik a vízállásokat és kellő előintézkedéseket tesznek arra nézve, hogy szükség esetén a hatóság a védekezést ismételtlen folyamatba tehesse. Az eddigi védekezéseknél a hatóság közreműködésére egyáltalában szükség nem volt, mert sem a gátakat nem szakította át az árviz, sem pedig lakott belterületekre be nem folyt. A községek külső határai természetesen víz alatt vannak, mert az állandó esőzések a belvizeket megnövelték, úgy, hogy azokat a föld sem képes magába szívni; viszont levezetni nem lehet, mert ugy a Kraszna főcsatorna, mint a keleti csatorna, valamint a Szamos és Tisza folyók belviz levezető zsilipjei állandóan zárva vannak, amennyiben a magas vízállás miatt azok kinyitása okozná a tulajdonképeni nagyobb árvizet. Eppen a belviz nagysága és a következtetendő veszedelmek elhárítása miatt az Olcsva községben létesített szivattyutelepen a belviz levezetésére szolgáló gőzszivattyút az Ecsedi-láp lecsapoló társulat állandó működésben tartja. Itt említjük meg, hogy a vármegye jelentése alapján a belügyminiszter a februári árviz által érzékenyen sújtott panyolaiak segélyezésére az országos gyűjtést elrendelte.

A ötezerből egypár nálunk. Mult számunkban már megemlékeztünk Huszár Károly orsz. képviselő könyvéről, a mely 5000 szabadkőműves névsorát tartalmazza. Sok mindent megmagyaráz ez a névsor: az idegenkedést a keresztény felekezetek közt, uralmát a zsidóságnak, féktelenkedését az arrogáns sajtónak, mesterségesen szított osztálygyűlöletet, szocialista izgatást; aztán lokális tünetek okaira is rámutat: pl. az „Uj Szatmár“ születésére, a történelmi materializmus és az „uj igék“ hirdetésére, szabadgondolkodó-kör alakítására. stb. A rombolás szellemének harcosságait, az Isten eszmének és hazának ellenségeit jó ismernünk, hogy megakadályozhassuk destruktív törekvéseiket. Hát bemutatjuk az ellenséget, a szabadkőműveseket, egyházmegyénkbeli:

Altmann F. butorgyáros M. sziget	(Demokr. p.)
Bauman Antal gépész	„ (Tisza.)
Boda Zsigmond számtiszt	„ (Tisza.)
Barta Odön orsz. képvis.	„ (Demokratia)
Bencsik János kir. ügyész	„ (Reform.)
Czébel Gusztáv jbiró	„ (Demokr.)
Dobay Sándor ref. tanár	„ (Tisza.)
Draskóczy Gábor ref. tanár	„ (Tisza.)
Danilovics T. kir. ügyész	„ (Tisza.)
Feilitzsch Arthur báró v. miniszter	„ (Tisza.)
Fenyves Lajos ügyvéd Munkács	(Hegyvidék)
Falussy Árpád nyug. főispán	„
Erendred	(Hungária.)
Géressy Imre ref. tanár M.-sziget	(Tisza.)
Grazler Lipót jbiró Rahó	(Tisza.)
Heller Zsigmond ügyv. M.-sziget	(Tisza.)
Heller Jakab orvos. főmester M.-sziget	(Tisza.)
Jelenfy Kornél törvénysz. elnök M.-sziget	(Tisza.)
Képes Gyula (?) törv. biró Szatmár	(Rákóczi.)
Kovács Béla ref. tanár M.-sziget	(Tisza.)
Kovács József borkeresk.	„ (Tisza.)
Komjáthy Béla v. képvis.	„ (Corvin m.)
Kricsfalussy V. v. képvis.	„ (Tisza.)
Kökényesdy Mihály ügyv.	„ (Demokr.)
Köhner Alfréd főmester Munkács	(Hegyvidék)
Kreiszl Geza építész M.-sziget	(Demokr.)
Kótai Pál faip. szakisk. igazgató Szatmár	(Árpád.)
Liczner Lajos mérnök M.-sziget	(Szöllős.)
Lengyel Soma orvos M.-sziget	(Demokr.)
Marosán Albert gyógyász. Msziget	(Tisza.)
Obholzer Gyula p. ü. tanácsos N.-károly	(Felvidék)
Orosz Antal szolga M.-sziget	(Tisza.)
Orosz Imre keresk.	„ (Tisza.)
Ráthonyi Akos v. színész Kökényesd	(Demokr.)
Schmidt Vilmos igazg. M.-sziget	(Tisza.)
Steinhaus József erdősz Rahó	(Tisza.)
Schossberger Béla Munkács	(Hegyvidék)
Tanninecz Endre jbiró Ökörmező	(Tisza.)
Teleky Sándor gróf	(Corvin M.)
Tolnay Béla p. ü. fogalm. Msziget	(Tisza.)
Tanódi Endre ügyvéd Szatmár	(Demokr.)
Tanódi Márton Szatmár	(Demokr.)
Urányi Imre képviselő M.-sziget	(Tisza.)
Váradai Gábor jegyorn.	„ (Tisza.)
Vékony Antal tanító	„ (Tisza.)
Volosz Lajos ügyvéd	„ (Tisza.)
Zanathy Gábor albiró	„ (Tisza.)

Csak azt jegyezzük meg, hogy a névsor még nem teljes.

† László József.

Kevesen ismerték Szatmáron azt a jóságos öreg papot, akit héttón hajnalban szólított magához az Úr. De azon kis számú ismerősei, akik társaságában megfordultak, még sokáig fogják emlegetni az egyenes jellemű, nagy szívjóságú László bácsit. A megboldogult közel 60 esztendő telt, mint lelkipásztor az Úr odaadó szolgálatában. 1852-ben szentelték áldozópappá s attól fogva Kisfaludon, Bedőházan és Szolyván lelkészkedett egészen 1905-ig, amikor nyugalmába vonult. Azóta Szatmáron, fivére, Hehelein Károly preláus-kanonok házában élt s közben 1907. évben mutatta be a szatmár-németi gk. templomban gyémántmiséjét. Elmúlása csendes, fájdalom nélküli volt, a halál készen találta az Úr hűséges szolgáját. Az elhunynak hozzátartozói a következő gyászjelentést adták ki: „Alúlirottak szomorodottan tudatják, hogy László József gör. kath. nyugalmazott

esperes-lelkész, a munkácsi egyházmegye papságának szeniora, életének 90., áldozópapságának 65. évében a f. évi április hó 15. napján csöndesen átköltözött az örökkévalóságba. Temetése a Széchenyi-utca 5 számú házból április 16. napján d. u. 4 órakor leszen, és üdvéért szent mise-áldozat bemutatása április 17. napján 8 órakor a németi-részi gör. kath. templomban. Imádkozzunk, hogy Isten legyen nagy jutalma az ő hűséges öreg szolgájának. Szatmár-Németi, 1912. április hó 15. László Lujza, László Erzsébet, László Pál, Csurgó József, Csurgó Béla, unokái. Hehelein Károly testvére, Cserszky Péter, Csurgó László, vejei. Cserszky Magda, Cserszky Antónia, Cserszky Augustina, Cserszky Angela, unokái.“

Kedves meglepetés — egy sikerült fénykép, aminőt élethű és művészi kivitelben készít Scherling Antal festő és fényképész új, modernül berendezett műtermében, a Pannónia udvarán földszint.

Trieszti általános biztosító társulat (Assicurazione Generali) Budapest, V. ker. Dorottya-utca 10. és 12. A „Közgazdaság“ rovatában közöljük a Trieszti általános biztosító társulat (Assicurazione Generali) e legnagyobb, leggazdagabb és legrégebb biztosító intézetünk mérlegének főbb adatait. Teljes mérleggel a társulat mindenkinek, aki e célból hozzáfordul, a legnagyobb készséggel szolgál. Az intézet elfogad: élet-, tűz-, szállítmány-, üveg- és betörés elleni biztosításokat. Az intézet elfogad: jégbiztosításokat a Magyar jég- és viszontbiztosító r.-t., baleset- és szavatossági biztosításokat az Első o. általános baleset elleni biztosító társaság, valamint kezességi és óvadék biztosításokat, eltulajdonítás, lopás, hűtlen kezelés és sikkasztás elleni biztosításokat és versenylovak, teliverek és egyéb értékesebb tenyészállatok biztosítását a „Minerva“ általános biztosító részvénytársaság számára.

Országos zarándoklat Rómába. A május 3-án induló zarándoklat iránt egy egyházi, mint világi részről az egész országban igen élénk érdeklődés mutatkozik. A püspökök pásztorlevélben hívják fel a hivatelt csatlakozásra s a káptalanok elhatározták, hogy képviseltetik magukat. A különböző vidékekről érkező jelentkezések alapján máris biztosítottak látszik e mozgalom teljes sikere. A jelentkezés záróidejét az Országos Katolikus Szövetség (Budapest, IV. Ferenctiek tere 7. III. lépcső I. emelet 8). április hó 20-ra állapította meg.

A gazd. egyesület szakosztályi gyűlése. A gazdasági egyesület ujonnan megválasztott közigazgatási szakosztálya folyó hó 17. é. d. e. 11 órakor tartja Szatmáron alakuló gyűlését, amelyen a szakosztály elnökségének és tisztikarának megválasztása történik.

Munkaszünet a kaszárnyákban. A hadügyminiszter rendeletére a hadtestparancsnokok utasították a csapattesteket, hogy a katonai vasárnapi pihenőjét a kaszárnyákban szigorúan megtartsák.

Kinevezés. Csaba Adorján főispán Szatmár város főszámvevőjévé Figus Albertet, Arad város helyettes főszámvevőjét nevezte ki. Az ujonnan létesített főszámvevő helyettesi állást pedig Litteczky Istvánnal töltötte be.

Eljegyzések. Bartal József járszabírói járásbírósi tisztviselő eljegyezte Szentiványi Ilona okl. tanítónőt, Szentiványi Károly leányát. — Barbul Illés Károly dr. helybeli ügyvéd eljegyezte Lázini Valériát, Lázini Sándor atyai földbrtokos leányát.

A világ zsidái. A „Nature“ című ujság szerint jelenleg 11,817,783 izraelita van a világon. Ebből 9,942,266 Európára esik, 1,894,409 Amerikára, 522,635 Azzsiára, 431,867 Afrikára és 17,106 Ausztráliára. Az európai államokban a következőleg élnek elsősorban: Oroszországban 5,100,548 izraelita él, tehát a legtöbb; azután él Ausztriában 1 millió 224,899; Magyarországon 851,378; Németországban 607,842; Törökországban 282,277; Romániában 238,275; Angliában 105,988; Franciaországban 100,000; Oroszországban 52,115. A világvárosok közül első helyen áll Newyork 1,062,000 izraelitával; azután következik Varsó 204,712 izraelitával; Budapest 186,047 izraelitával; Bécs 146,926-al; London

144.300-al; Odessza 138.985-el; Brooklyn 100.049-el; Berlin 98.893-al; Lodz 98.671-el; Chicago 80.000 el; Szaloniki és Philadelphia egyenkint 75.000-el; Páris 70.000-el; Konstantinápoly 65.000-el; Wilna 63.841-el; Amsterdam 59.065-el; Jeruzsálem 58.000-el és Kisinev 50.287-el.

Uj levelező lapok. A postai levelező lapok, a jelenlegi készlet elfogytával új alakot fognak ölteni, ugyanis akként lesznek kiállítva, hogy a czimlapon, úgy mint a képes levelező lapoknál is leginkább látható, a baloldali rész is használható lesz írásbeli közleményekre.

A pörösködő Magyarország. A magyar embernek, sajnos, vérében van a pörösködés. Magyarország 385 járásbíróvá, 67 törvényszéke, 11 királyi táblája, 1 curiája alig győzi a sok munkát. És ezt megállapíthatjuk a magyar pörök statisztikájából: 1911-ben tárgyalt a magyar bíróság 424.631 bűnügyet, 432.990 sommásügyet és foganatosított 36.058 végrehajtást. Elrendeltek 2591 esődöt. Váltót pereltek 96.983 esetben, ami nem is olyan sok, mert úgy mellel megjegyezve, ötszáz ezer váltó került forgalomba a múlt évben. 38.288 válóper közül 8458 végződött házasság felbontással. Felebbezések czimén 617.000 pör került az ítélő táblákra.

LOHR MÁRIA. (Kronfusz), a főváros első és legrégebbi csipke-tisztító-, vegytisztító- és kelmefestő gyárintéze, Budapest, VIII., Baross-utca 85, a szakmájába vágó összes megrendeléseket gyorsan és jutányosan teljesíti.

VIDÉK

A leendő munkácsi gk. püspök. A vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére a római Szentszék hozzájárulásával a király dr. Papp Antal pápai prelátus, munkácsi helyettes püspököt dr. Firczak Gyula munkácsi görög-katholikus püspök mellé, tekintettel a főpásztor előrehaladott korára, utódlási joggal (cum jure successiois) segédpüspökké nevezte ki. Papp Antal 1867. nov. 17-én született Nagykállóban. Középiskolai tanulmányait Lőcsén kezdte és Ungváron végezte. Mint kiváló képességű ifjút a budapesti központi papnevelő-intézetbe küldte fel Pászti János püspök. 1890-ben az ungvári konvikts tanulmányi felügyelőjévé 1892-ben leváltórássá, majd iktatóvá, 1897-ben pedig titkárrá nevezte ki Firczak Gyula püspök, aki 1893-ban szentelte fel pappá. 1901-ben irodaigazgató lett s e mellett a kitüntetések is egymás után érték. 1899-ben pápai tb. káplánna, 1905-ben pedig protonotariussá és praelátussá nevezte ki őt a pápa. A szentszék tagjává 1902-ben lett. A múlt év kezdetén a káptalan üresedésben levő kanonoki állását Papp Antal nyerte el. Sok hivatalos teendője mellett kivette részét a közügyek szolgálatából is. Minden kulturális és emberbaráti vállalkozást, egyelettel készséggel támogatott. Régebbi idő óta tagja Ung vármegye törvényhatósági bizottságának, mely pár év előtt a közigazgatási bizottság tagjává is megválasztotta. Tagja Ungvár város képviselőtestületének is. Az egyházmegye tetterős vezetőt nyer, kinek működése a legszebb reményekre jogosít.

Az új gkath. püspökség. A magyar gör. katolikusok régi jogos vágya végre annyi kitartó küzdelem után teljesül. X. Pius pápa ugyanis elvi hozzájárulását már megadta az új görög szertartású katolikus püspökség felállításához. Záróköve ez a hozzájárulás egy több mint félszázados mozgalomnak, a melynek czélja volt az, hogy a 250000 magyar ajkú görög katolikus egy önálló egyházmegyében egyesülhessen. Az új egyházmegye felállítása nagy fontosságú úgy magyar nemzeti, mint vallási szempontból s azért a legnagyobb elismerés, a legmelegebb üdvözlés illeti mindazokat, a kik a magyar gör. kath. püspökség eszméjét állandóan felszinen tartották, a felállítás elé gördülő akadályokat elhárítani iparkodtak s végre megtudták győzni a kormányt, a királyi trónt és a római szentszéket arról, hogy az új püs-

pökség felállítása úgy nemzeti, mint hitéleti szempontból szükséges. Az új püspökség a jelenlegi görög katolikus püspökségekből kihasítandó parochiákból alakíttatik meg. Még pedig az eperjesi egyházmegyéből 8, a munkácsiból 70, a nagyváradiából 44, a szamosújváriból 4 parochia fog az új püspökség számára átengedtetni, úgy hogy az új püspökség az esztergomi főegyházmegye fenhatósága alá tartozó budapesti plébániával együtt 127 plébániát fog magában foglalni s híveinek száma körülbelül 183.833 lesz, liturgikus nyelve az ó-görög lesz.

† Kőszegi Mihály Lapzártakor vetjük a következő gyászjelentést: Az ugocsi róm. kath. esperesi kerület papsága mély fájdalommal jelenti, hogy szeretett kartársa Kőszegi Mihály, fancieskai róm. kath. lelkész életének 69-ik és áldozópapságának 42-ik évében, az utolsókenet szentségének méltó felvétele után csendesen elhunyt Beregszászon. A megboldogultnak kihűlt pormaradványa végakarata szerint Nagyszöllőre fog vitetni és ott folyó hó 17-én délután 4 órakor fog örök nyugalomra helyeztetni. Beregszász, 1912. április hó 16-án. Requiescat in sancta pace!

Honvédségi dandárgyakorlatok. A szatmári honvéddandár, melyekhez a munkácsi 11. és a szatmári 12. gyalogezredék tartoznak, ez év jul. 15-től kezdve pár héten át Nagyszöllőn és környékén összpontosítást tart. A dandártörzs Lengyel János tábornokkal az élén, továbbá a szatmári ezred Schamschula Rezső ezredessel, Nagyszöllőn a munkácsi ezred törzse Turezel Imre ezredessel Magyaromjaton, másik két zászlóalja pedig Nagycsongován és Ilonkajfaluban fog tartózkodni.

Templomalapkö szentelés. Husvét harmadnapján Szöllősvégárdó községnek nagy ünnepe volt. Az újonnan épülő kőtemplom alapkövének beszentelése ekkor ment végbe nagy ünnepélyességgel. Az alapkö beszentelést Szabó Eumén nagyszöllősi esperes végezte a kerületi papság teljes számu asszisztálása mellett, ruthén nyelven Petrovics Emil egresi és magyar nyelven Drohobeczky Bazil tiszaujlaki espereslelkészek mondtak az ezrek számban összegyűlt hívőknek mélyhatású szentbeszédet.

Vármegyei közgyűlés. Szatmármegye törvényhatósági bizottsága f. hó 18-án rendkívüli közgyűlést tart, a melynek egyik érdekes pontja lesz Nagykároly képviselőtestületének határozata a m. kir. pénzügyigazgatósági palota építésére 600000 K kölcsön felvétele tárgyában.

Kinevezés. Csaba Adorján, Szatmármegye főispánja, Thurman Zoltán jogszigorlót a vármegyéhez díjas közigazgatási joggyakornokká kinevezte.

Népszövetségi hírek. A beregszászi kath. Népszövetség vasárnap tartotta meg április havi összejövetelét a r. k. népiskola tantermében, a melyen a havi füzetek szétosztása után ismeretterjesztő felolvasás volt „Az alkohol”-ról. — Az ungvári kath. Népszövetség pedig ápr. 21-én tart előadást a főgimnázium tornatermében a melyen a családi nevelésről Melles Gyula tanítónőképezdei igazgató, a porcellán gyártásról pedig Pap János agyagipari igazgató. fognak fölolvastatani.

A munkácsi egyházmegyéből. Firczak Gyula püspök kinevezte: Kovács András kereknyei lelkészt Nagyturjaszögre parochusául: a most fölszentelt ujmisékek közül: Bacsinzky Istvánt Oroszkőre, Baltovics Miklóst Szemerekőre, Molnár Pált Piricsére, Sereghy Jenőt Nyirvasváriba, Szvisesa Ignácot Sztankócsra h. lelkészekül, Dudinszky Andort Husztra, Németh Jánost Nagymihályba, Ozo-Agostont Hajduböszörményre, Papp Sándort Ungvárcsokolnyára I., Rác Pétert Ungvárcsokolnyára II., Ruszinka Miklóst, Beregszászba, Szaxun Józsefet Sátorajlajhelybe s. lelkészekül. X. Pius pápa kinevezte dr. Suba György ungvári theologiai tanárt, konviktsi igazgatót tiszteletbeli kamarássá, Melles Géza szentszéki jegyzőt pápai tiszteletbeli káplánna. Ófelsége a királyi komját Rabár János apát-főesperest, a vaskorona rend tulajdonosát udvari tanácsosává kinevezte.

Menyasszonyi kelengye

200 K-tól

2000 K-ig

SPITZ BÉLA

női s uri divatáruházában

SZATMÁR-NÉMETHI

Hám János-u. 1.

színház mellett.

Vidékre

mintákat küldök.

Vasut Ungvár és Munkács között.

Az ungvár — munkácsi vasut előépítési munkálataira egy ungvári érdekesoport kapott engedélyt, amely mögött az Általános Hitelbank áll, mint finanszírozó. Dr. Kiss Arnold, kereskedelemügyi miniszteri fogalmazó kint is járt most a községekben, ahol a hozzájárulás iránt folytatott tárgyalásokat. A tárgyalások majdnem kivétel nélkül kedvezően végződtek és így az ügy legközelebb a komoly megvalósulás stádiumába juthat.

Az ungvári templom új kelyhe.

Hehelein Károly prelatus-kanonok, volt ungvári plebános, 50 éves papi jubileuma alkalmából az ungvári r. kath. templomnak gyönyörű kivitelű, gránáttal, topázzal és smaraggal ékesített góth stílusú kelyhet adományozott. Az új kelyhet husvét első napján használták először a szentmisénél.

Eljegyzés. Gallé Dezső honvéd főhadnagy eljegyezte Török Margitot Munkácson.

Esküvők. Hladonik Gyula jegyző és Hudáky Ilonka, Hudáky Emánuel gk. esperes leánya egybekeltek Órhegyalján. — Lator István kir. járásbírósi jegyző oltárhoz vezette Toronszky Irén, áll. el. leányiskolai tanítónőt, Munkácson.

Halálozások. Markos János honvéd főhadnagy élte 36-ik évében elhunyt Munkácson. — Lessián János áll. tanító édes atya, Lessián Pantheleon meghalt 76 éves korában Nagybanán. — Tedeschi Lambert szatmári honvéd százados Temesváron meghalt. Pethő György, a br. Vécsey uradalmak főintézője vejtét gyászolja az elhunytban.

Új postaügynökség. A nagyváradi postaigazgatóság hírül adja, hogy Szatmár vármegye Kisköles községében Kisköles elnevezéssel 1912. évi április hó 21-én postai ügynökség lép életbe. A postaügynökség kezbesítési köre Dobrácsapáti, Kisköles, Nagyköles és Szamoskőröd községre terjed ki.

A láposvölgyi vasut végleges megállapítása a miniszterium részéről megtörtént. A tervezés le van zárva, a költségeket 12 és 1/2 millióban állapította meg a kereskedelmi miniszter. A vonal Laczfalu, Sándorfalu, Gyertyános, Berenceze községeken fog keresztül haladni.

Katonai céllövészet Nagybanán.

Az idén a szatmári házi ezred Nagybanán fogja megtartani céllövő gyakorlatait. A szatmári házi ezred századonkint fog oda érkezni s ottan baraktáborban laknak. A gyakorlat április hó 26-án veszi kezdetét s egy hónapig fog tartani.

(ve.) Ha Szatmár szellemi értékét, aesthetikai kulturáltságát egyetlen ugynevezett művészi intézményének: a színháznak műsorából kellene megállapítani — ez ugyan a legbarbárabb antikulturát jelezne.

De ne vonjunk ilyen következtetést. A műsor állandó ürességét, sokszor hitványságát némiképp magyarázza az a nagy erkölcsi megcsuszamlás, a melyet az izléstelen, durva sajtó örületes elterjedése okozott. E szemétszállító vállalatok miasmái beteges elváltozásokat idéztek elő a sajtó hatalma alatt élő tömegekben. A fölocsudás pillanatai azonban már közel vannak. A krízis tünetei már mutatkoznak. Egészségesebb, józanabb szellem járnak. Az erkölcsi undor, a művészi látás, a finomabb szépségek és a szellemi gyönyörűségek vágya már sokak lelkében él és kettő történhetik.

Vagy az, hogy a színház tovább sülyed az orpheumi léhaságok felé, csak szórakoztatni akar látványosságokkal, ürességekkel, operette-ekkel, érzékesiklandozással — és ez esetben barbár ösztönű, műveletlen, kis faj-sulyu közönsége lesz; a színház pedig leveti a ma még czégerül ámitgató „művészet“ jellegét. — Vagy az, hogy föllélegzik a színház is, otthaggyja az alantas ösztönök szinterét, a tanulatlan tömegek mulattatására való, os-

toba és léha látványosságokat s újból templom lesz, a hol az örökké élő művészet oltárán áldozik és mélyreszántó, megnemesítő, szent lelki megújulásokat ébreszt.

A mi színházunk még nem érzi a változó idők szelét. Operette, értéktelen fércművek műsorán.

A „Bál az udvarnál“ cz. sületlenséggel tehát végeztünk. Ezt az operette-et különben igen alkalmasnak tartjuk arra, hogy végre fölébressze és megdöbentse a mi közönségünket annak a kérdésnek egyszer csak megvilágító meredezésével: Hát annyira üres már a lelke, hogy mégnézni és élvezni tud ilyen cretinséget?

Sőt már is felhangzott ez a kérdés a másik premieren, a mikor Kistemáckerszkinének keresztelt darabját „A kém“-et adták. Mindent, csak épen logikát, psychét, bonyodalmat, történetet, igazságot nem lehet találni ebben az ügyetlen fércműben, a mely mesterkéltemen romantikával a haza görögötűzes beállításával akadályoz meg egy házasságtörést Es ezekre ráadásul még elszenvedni azt az émelegést, a mely Hahnel Arankának és Szőke Sándornak szavakkal dolgozó játékból kiáradt!

Gyötrelmes volt Fehér Gyulának jutalomjátéka is. Nemesak az ötpecesétes levél mucsai-izü színpadi átnyújtása miatt (hogy ezt el nem tiltja már maga a színész önérzete), de azért is, mert Fehér Gyula mély művészetének nem olyan tuezatgyártmány való, mint a Malonyay-Rákosi-Szabados operetteje, „A bolond“. Maeterlinek finom érzeke tud csak megbirkózni a naivan megható legendákkal. Rákosi kezében letörődött a bolond ósrégi legendájának finom hamva és torzzá vált a legenda mély keresztényi gondolata. Karrikatura ez „A bolond“ — és Fehér Gyula a nagy lelki harcok, a megrázó tragédiák hősnéke való.

Ez a végét járó színházi évad még jobban megérlelte bennünk azt a gondolatot, hogy a színházi bizottság tagjait a tanártestületek köréből kell megválasztani.

Heti műsor:

Szurdán „A bolond“. Csütörtök délután „Csókon szerzett völgyén“, este „Gyurkovics leányok“. Pénteken „Szulamith“. Szombaton „A nap hőse“. Előkészületben: „Folt, mely tisztit“, „Keszérű mézeshetek“.

KÖZGAZDASÁG.

A Triesti Általános Biztosító Társulat. (Assicurazioni Generali) f. évi április hó 4-én tartott 80-ik közgyűlésén terjesztettek be az 1911. évi mérlegek. Az előttünk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1911. december 31-én érvényben volt életbiztosítási tőkeösszegek 1.189.790.207 korona és 74 fillért tettek ki és az év folyamán bevett díjak 51.905.357 korona és 81 fillérre rugtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 24.558.447 korona 87 fillérrel 351.843.680 korona 02 fillérre emelkedett. Az életbiztosítottak osztályalakapja 6.987.470 korona 49 fillért tesz ki. A tüzbiztosítási ágban, beleértve a tükör-üvegbiztosítást, a díjbevétel 18.155.625,823 korona biztosítási összeg után 31.117,251 korona 84 fillér volt, miből 10.777,655 korona 29 fillér viszont biztosításra fordított, úgy, hogy a tiszta díjbevétel 20.339,596 korona 55 fillérre rugott és ez összegből 14.714.913 korona 09 fillér mint díjtartalék minden tehertől menten jövő évre vittetett át. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege 148.108,144 korona 98 fillér. A betörésbiztosítási ágban a díjbevétel 1.494,546 korona 70 fillérre rugott, miből levonván a viszontbiztosítást, a tiszta díjbevétel 816,101 korona 49 fillért tett ki. A szállítmánybiztosítási ágban a díjbevétel kitett 5.133,335 korona 29 fillért, mely a viszontbiztosítások levonása után 2.339,844 korona 58 fillérre rugott. Károkért a társaság 1911-ben 45.723,647 korona 90 fillért és alapítása óta 1.063.798,459 korona 33 fillért fizetett ki. E kártérítési összegből hazánkra 211.795,053 korona 79 fillér esik. A nyereség-tartalékok közül, melyek összesen 23.957,883 korona 59

fillérre rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabályszerinti nyereségtartalék, mely 6.704,335 korona 18 fillért tesz ki, az értékpapírok árfolyam ingadozására alakított tartalék, mely az ideai átutalással együtt 15.962,260 korona 76 fillérre rug, továbbá felemlítendő a 160,000 koronára rugó kétes követelések tartaléka és az ingatlan tartaléka és az ingatlan tartalék, mely az ideai átutalással 2.031.287 korona 65 fillért tesz ki. Részvényenként 700 arany frank osztalék kerül kifizetésre. A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek elsőrangú értékekben vannak elhelyezve, az ideai átutalások folytán 392.746,965 korona 47 fillérről 416.840,622 korona 40 fillérre emelkedtek, melyek következképpen vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok és jelzálogkövetelések 101.703,390 korona 60 fillér. 2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök 36.489,996 korona 03 fillér. 3. Letéteményezett értékpapírokra adott kölcsönök 4.062,098 korona 36 fillér 4. Értékpapírok 249.564,355 korona 85 fillér. 5. Követelések államoknál és tartományoknál 19.183,014 korona és 70 fillér. 6. Tárca-váltók 635,457 korona 05 fillér. 7. Készpénz és intézeti követelés a hitelezők követeléseinek levonásával 4.306,309 korona 81 fillér. Összesen 416.840,622 korona 40 fillér. Ezen értékekből 82 millió korona magyar értékekre esik. Ezen alkalommal arra utalunk, hogy az Assicurazioni Generali legújabb leányintézete, a „Minerva“ általános biztosító részvénytársaság Budapesten a kezességi és óvadék-, valamint az eltulajdonítás lopás, hűtlen kezelés és sikkasztás elleni biztosítást, nemkülönben a vesenylovak, tevérek és más értékesebb tenyészállatok biztosítását vette be, mint új ágazatokat hazánkban.

Az „Élet“, egyetlen kath. szépirodalmi hetilapunk, gazdag tartalommal gyönyörű illusztrációkkal és új köntösben jelent meg husvétra. A keresztény intelligens családok csak ezt a lapot járathatják, a melynek 14. számából kiemeljük a következő cikket: Király gesztus. Lendvai István. — Lélek-megújulás és tisztulás. Prohászka Ottokár. — Ifukori emlékeimből. Rákosi Jenő. — Ceruza, jegyzetek. Gárdonyi Géza. — Hajnali kaland. Kosztolány Dezső. Interieur. (Költemény.) Pál Ödön. Dal a tavaszi utazákon. Erdős Renée. — A Balzac-ház. Szakács Andor. — Söhajtás napfényes táj után. (Költemény.) Harsányi Lajos. — Én örök éjjek vándora. (Költemény.) Anka János. — Roppant nagy szerelem. (Regény.) Kanizsay Ferenc. — Zichy Nándor emlékezete. Kiss Menyhért. — Tengeren. (Költemény.) Kiss Menyhért. — Munkácsy Mihály néhány ismeretlen képe. — Panu. (Regény.) Aho János. — Levelek egy ifjú paphoz. (Költemény.) Erdős Renée. — Világnézet és irodalom. Izsóf Alajos. — Napoleon bukása. Cholnoki Viktor. — Új talicska irányában. Tömörkény István Az ördögmalom földesur. Jókai Mór. Előfizetési ára fél évre 10 K.

„A Vasárnapi Ujság“ husvét száma a rendesnél nagyobb terjedelemben jelent meg. Képei: husvét a régi magyar művészetben, Gabányi Árpád bucsuzása, Hary Gyula képei Budapest eltűnő részleteiről, opera-előadások és diszletek képei. A szépirodalmi részben Lévai József, Ady Endre, Babits Mihály versei Szemere, György regénye, Kaffka Margit novellája, Bárony István cikke. Josen Börge regénye stb. vannak. A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre 5 korona, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.

Wallon Henrik Fia utódai Duha Tivadar és Géza fűszer, csemege, bor és lisztáru üzlete Szatmár-Németi, Kazinczy-utca 2. Alapított 1858. évben

MEGNYILT az új fényképészeti műterem

Tisztelettel tudatom Szatmár város és vidéke uri közönségével, hogy a „Pannonia“ szálloda udvarán erre a célra épített helyiségben a földszinten

új fényképészeti műtermet

rendeztem be, mely a mai kor minden követelményének úgy művészi mint kényelem szempontjából megfelel.

A műterem már megnyilt.

A m. t. közönség további nagybecsü pártfogását kéri, tisztelettel

Scherling Antal
fényképész és festő.

GÁL JENŐ mérnöki irodáját **Bercsényi-utca 33. szám alá** helyezte át. Telefon szám 189.

Üzlet áthelyezés.

Győry Károly

üveg és porcellán üzletét
Deák-tér 9. sz. alá, saját házába helyezte át.

Telefon - szám 232.

Fogászati műterem!

Értesitem az igen tisztelt közönséget, hogy fogászati műtermem Budapestről **Szatmárra, Hám János-utca 12. szám alá** helyeztem át. (Lévay Palota.)

Készítem a fogászat minden ágába tartozó munkálatokat u. m. **egyed-fogakat teljes fogsorokat, arany platina koronát amerikai híd-munkákat** jóállás mellett a legjutányosabb árban. Régi fogsorokat javítok és átalakítok. Tisztelettel

Dávid Ödön,
műfogász.

Legszebb kivitelben tisztít minden ruhaneműt, gallért, kézelőt

JOÓ SÁNDOR
gőz és villanyerőre berendezett

mű-ruhafestő
vegyészetileg tisztító-intézete.
Szatmár, Várdomb-utca 16.

Flórküzetek Szatmáron:
Attila-utca 4., (Majercsik-féle ház.)
Kazinczy-utca 21., (dr. Wallon-féle ház.)

Félix - gyógyfürdő.

Téli és nyári gyógyhely
Nagyvárad mellett.

Európa leggazdagabb forró kénés hőforrása, víz hőfoka 50° Celzius. Gyógyjavallat fürdő alakjában, **csusz (reuma) és köszvény** ellen. Női betegségeknek, **idült méh és petefészek gyulladásos, méh hurut medencebeli sejt-szövetlob és izzadmányoknál.** Ivógyógy-mód alakjában idült **gyomorbántalmaknál, makacs szék rekedésnél, máj- és epehólyag** betegségeinél, **sárgaság és epekövek-nél** meglepő gyógyhatás. Tükrör, kád, mór, szénvas és iszap fürdők.

1908. évben 8600 állandó fürdővendég.

Állandó fürdőorvos, állandó gyógytár, 250 kényelmes lakószoba, kitűnő vendéglők, jutányos étlapárak. Állandó elsőrendű cigány zene, vasárnaponként **koncertzene, tennis pálya, gondozott séta utak.** Fenyő-erdő 200 holdas park. Május 1-től 16 vonat közlekedik naponta. Posta távirada, interurban telefon.

Curtaxa és zenedij nincs.

Prospektust küld az Igazgatóság.

MEGNYILT!!

a nagy pünkösdi vásár

a Szatmári Bazarban

Játék, porcellán- és emaille-edények, emléktárgyak, háztartási cikkek és díszműtáruk nagy raktára. Vizsonteladónak nagy kedvezmény. Becses pártfogást kér, kiváló tisztelettel

Blatniczky István

KAZINCZY-UTCZA 10.

Makóczy Géza papi és polgári szabó

Szatmár, Eötvös-utca 4/a. sz.

Ajánlja a főt. lelkész urak szives figyelmébe modern szabó-műhelyét, hol is mindennemű reverendák és papi öltönyök a legnagyobb pontossággal, jutányos árak mellett készülnek.

Tisztelettel

Makóczy Géza, papi- és polgári-szabó.

VOGL ADOLF

templomi felszerelések műintézete **HALL, Innsbruk mellett** (Tirol.)

Készít **oltárokat, szószékeket, keresztkutakat, templom- és gyónószékeket,** valamint **imazsámolyokat** minden stílusban.

Szállít **egyházi szobrokat** fából, olajfestéssel és aranyozással mindenféle nagyságban. — **Dombormű faragvány képeket** (mint pl. 14 **stációképet,**) **Krisztus szobrokat,** kereszttel vagy annélkül, úgy egyházi mint magán használatra; készít ugyanilyen szobrokat missio-keresztek vagy utak mentén álló keresztekre. — **Bethlehemi jászolok** bő választékban. — Kérdezősködésekre azonnal kimerítően válaszol. Rajzokkal, fényképmásolatokkal és illusztrált árjegyzékkel készségesen és díjtalanul szolgál.

Inglík József

polgári-, papi- és egyenruha-üzlete

Szatmár Deáktér. Városház-épület.

Több egyenruházati intézet szerződött szállítója.

Készít mindennemű **polgári öltönyöket, papi reverendákat;** mindennemű öltöny készítésnél a főszlyt az **elegáns szabás és finom kivitelre** fektetem, a mellett teljes kezességet vállalok szállítványaim valódi színe és tartósságáért.

Állandó nagy raktár honi és angol gyártmányú szövetekben. Elsőrangú egyenruházati és hadi felszerelési intézet. Üzletem **nagy forgalma** által áruimat **olcsóbb ár mellett szállíthatom,** mint bármely más czég.

Átalakítások gyorsan és olcsón eszközöltetnek.

Kérem ennél fogva engem becses megrendeléseivel megtisztelni; biztosítom, hogy a legcsekélyebb megrendelésnél is a legnagyobb meglegedésére fog szolgálni.

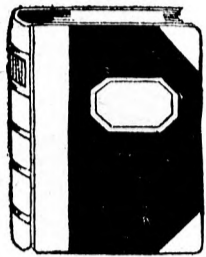
INGLIK JÓZSEF,

szabómester.

Dr. Ádám István ügyvédi irodáját
Bercsényi-utca 12. sz. a. megnyitotta.

AGYÓ GÉZA

könyvkötészete

és dobozgyára

Szatmár, Deák-tér 3. sz.

(Bossin-gyógyszertár udvarán.)

Legnagyobb nyeremény 600,000 márka.
A nyereményért az állam felelős.

Szerencse - jelentés !!

Meghívás a nyeremény kilátásra,

mit a Hamburg városa által garantított nagy sorsjáték rendez, melyben

9 millió 841.476 márka okvetlen nyeresésre kerül.

A nyeremények ezen sorsjátéknál a következők: a lehető legnagyobb nyeremény szerencsés esetben **600,000 márka.**

nyeremény á	nyeremény á
1 560,000 márka	1 300,000 márka
1 550,000 „	1 200,000 „
1 540,000 „	1 100,000 „
1 530,000 „	1 60,000 „
1 520,000 „	1 50,000 „
1 515,000 „	1 45,000 „
1 510,000 „	1 40,000 „
1 305,000 „	1 30,000 „
1 303,000 „	1 20,000 „
1 302,000 „	1 15,000 „
	1 10,000 „

Az egész sorsjátékban, mely 7 osztályból áll, **100,000** sorsjegy játszik, melyek közül **48,405** nyeremény és 8 nagy jutalom lesz kisorsolva, a mely szám **körülbelül az összes sorsjegyek felét képezi és így minden második sorsjegy nyer.**

A lehető legnagyobb nyeremény szerencsés esetben, az első osztályban **50,000** márka, mely a hetedikben pedig **600,000** márkára emelkedik.

Egy egész eredeti sorsjegy **6** márka, azaz **7.- K**
Egy fél „ **3** „ **3.50** „
Egy negyed „ **1.50** „ **1.75** „

A következő osztályokra való befizetések, valamint a pontos nyereményjegyzék a hivatalból kiadott és a város czimerével ellátott játéktervezetből tudhatók meg, amelyet kívánatra ingyen és bérmentve előre beküldök.

Mindenki, aki részt vesz a sorsjátékban, a húzás megtörténte után azonnal, minden felszólítás nélkül kap egy hivatalos jegyzéket.

A nyereménypénzeket én fizetem ki és küldöm el a legnagyobb pontossággal és legnagyobb titoktartás mellett.

A közeledő húzás miatt a megbízásokat azonnal vagy legkésőbb **április hó 30-ig** a legnagyobb bizalommal az alanti címre kell beküldeni:

Samuel Heckscher senr.,
49 bankháza Hamburg 36.

Itt levágandó.

Megrendelő **Samuel Heckscher senr.**
banküzletének, Hamburg 36.

Küldjön nekem { egész sorsj. à 6.- M. (7.- K)
fél „ 3.- M. (3.50 K)
negyed „ 1.50 M. (1.75 K)

Cím No. 1134.

A pénzt postautalványon küldöm } A nem megfelelő
A pénzt utánvételezve. } törlesztő.
A pénzt mellékelem.

WALTHER GIDA

katholikus czég, az arany érdemkereszt tulajdonosa

ÜVEGFESTÉSZETE

velencei és üveg mozaik intézete

Budapest, VIII., Conti-utca 25.

Telefon 70-01.

Készít művészi kivitelű festett
TEMPLOMABLAKOKAT,

velencei és üvegmozaikot

a legegyszerűbbtől a leggazdagabb kivitelig jutányos ár mellett.

Legutóbb készült munkák: Veszprémi székesegyház 32 ablak. Hódási templom Bácsm. 15 nagy ablak. — Szigetvári templom 10 ablak. — Sátoralja-Ujhely 8 nagy ablak. — Sárospataki főtemplom 12 nagy ablak. — Szabadkai, péce i, bárfai és köhalmi Szent Ferenc-rendi templomokban 47 nagy ablak. — Budapesti örökimádási templom 4 nagy ablak és 28 kisebb szőnyeg ablak. — Továbbá a nemesnádudvari, hosszuréti, futaki, esztergomi, dési és beszteczebányai püspöki és vártemplomi, valamint az ungvári, vetési, csanálói és gebei templomok festett ablakai.

Színes minta rajzokat díjmentesen küldök. — Számos kitüntetés és elismerés a készített munkák után. — Kívánatra saját költségemen a helyszínére utazom.

Áldozási emléképek

első áldozásra.

Csinos, szép, finom kivitelben kaphatók **Reizer János** könyv- és papirkereskedésében **Szatmáron.**

Egyes lapok ára **16-20 fill.**

Értesítés. Mély tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy hosszú évek gyakorlatára és tapasztalatára támaszkodva kiváló ízléssel végez üzletem mindennemű szobafestő és mázó munkát. Miért is a nagyérdemű közönség további becses pártfogását kérve vagyok kiváló tisztelettel: **Daróczy József,** szobafestő, Bercsényi-utca 37. szám.

Bertha Károly műkertész

Szatmár, Deáktér 2. sz.

Minden idényben mindennemű **élővirág diszmnakák**:
alkalmi-, menyasszonyi-, koszorúslány- és mellsokrok. — Alkalmi-, ravatal- és sirkoszorúk, sirkosokrok a legizlésebb kivitelben, jutányos árban pontosan és gyorsan készíttetnek.
Vidéki megrendelések különös gonddal elintéztetnek. Park- s kert-rendezések vállaltatnak.
Sürgőnyezim: **Bertha kertész** Szatmár. — Telefon-szám 27.

Lapunk egyes számai kaphatók a főtzsdében és a Barth-féle kis tőzsdében a Deák-téren.

Gyógyárak

Illatszerek.

Kötszerek.

Fényképezeti
ujdonságok

„DIANA“

DROGERIA

Szatmár, Hám János-utczában, Lévai-palota.

Amateur fényképezőknek

ingyen sötétkamra.

Szives pártfogást kér

BRÓDY BELA.

*Iskolakönyvek,
Imakönyvek,
Folyóiratok,
Díszművek,
Üzleti könyvek,
Könyvtárak,
Albumok*

kötését és aranyozását, ugyszintén rajzok kasírozását, passepartoutok, papírreklámláblák aranyozását, pontos és tartós kivitelben, szolid árak mellett készít

Gárdos Ferencz

könyvkötészete

Szatmár-Németi, Deáktér 7.

Halmi-ház.

Az 1911-i szatmári kiállításon jó munkáért **BRONZÉREMMEL** kitüntetve.

Blatniczky Fános

elsőrangú kályhás-üzlete.

Lakás:

Raktár:

Zrinyi-utca 13. Petőfi-utca 3.

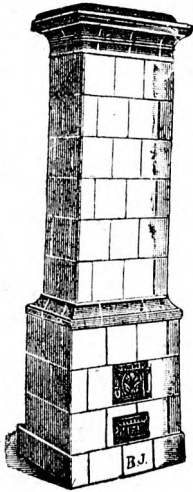
(Komáromy-ház)

(Népbank-épület)

A legrégebbi kályhás-üzlet Szatmáron.

Fennáll 14 év óta.

Szolid árak.

Pontos kiszolgálás.

Készít a legkényesebb izlésnek is megfelelő mindenemű porcellán és cserépkályhákat, takaréktűzhelyeket kandallókat, fürdőkádakat és falburkolatot. ::: Ugyanezekből állandóan nagy raktárt tart.

Csakis elsőrangú kályhás munkásokat alkalmaz és minden munkát a saját vezetése alatt végez úgy helyben, mint a vidéken. —

Régi kályhák új szerkezetre való átalakítását jutányos árért vállalja.

ROZSNYAY és JASZAY

műszerészek

varrógép és kerékpár

RAKTÁRA,

mechanikai gépjavitó

MŰHELYE

SZATMÁR - NÉMETI,

Hám János-utca 12.

(Bejárat Rákóczi-utca felől.)

Varrógép, írógép, gramofon és fegyver javítást szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközölünk. — Raktáron tartjuk a legjobb minőségű varrógépeket úgy házi, mint ipari célra. Minden rendszerű varrógépekhez tűk kaphatók.

Aki igazán finom, kényelmes, elegáns és tartós honi gyártmányu

lábbelit akar vásárolni,

az forduljon bizalommal

Vuja János-hoz
Szatmár, Deák-tér

(Keresztes András-féle ház),

aki dusan felszerelt cipő-raktárában csakis valódi finom bőrből a már is világhírű hazai gyárakban készült cipőket és oszmákot nagyon is versenyképes árakban hozza forgalomba és üzletéből minden olcsóbbrendű készítményt, a szokásos bőr- és talpatáncokat teljesen kikészítette, s akinek áruval eszínosság dolgában is párját ritkítják. Kívánatra mérték után bármilyen kiváló cipők és oszmák is készülnek.

Magyarország legrégebbi egyházi szerek és zászlók gyára.

OBERBAUER ALAJOS UTÓDA

Alapított
1863-ban.

GYÁR ÉS RAKTÁR:
BUDAPEST, V., VÁCZI-UTCZA 41. SZÁM.

ÖTSZÖR
kitüntetve.

Czégtulajdonos: Kronberg József a Ferencz József-rend lovagja, Klotild főhercegnaszszony 6 cs. és kir. fensége és Magyarország hercegprimás Ur Ö. Eminentijának udvari szállítója.

Egyházi és egyleti zászlók, érc- és faárak.

Arjegyzők és költségtervezetek díj- és bérmentesen küldetnek.

A budapesti, váci, központi és egyházmegyei, valamint a nyitrai, pécsi, székesfehérvári, győri és gyulafehérvári oltáregyletek, továbbá a kassai egyházmegyei műszaki iroda és a cs. és kir. hadsereg szerződött szállítója.

Telefon 167-34.

Ajánlja: miseruha és egyházi szerelvényekből dusan föl-szerett nagy raktárát, mely bővelkedik gót-, román- és reneszánsz-stíli ruhákban, valamint pontifikáló szerekben, stb. stb.

Egyesületi arany-
érem 1911.

PARKET
kartellen kívül!

Egyesületi arany-
érem 1911.

Az Avas-Szatmári Gőzfűrészt és Falepároló

Részvénytársaság

Parket-Osztálya Szatmár-Németi.

Ajánlja legjobb minőségű egyesületi aranyéremmel kitüntetett

I. oszt. tölgy- és bükkparketáit.

Gyárt amerikai, angol és aszfalt szalagparketát, valamint

koczkaberakatu táblaparketát különféle színösszetételekben.

Gőzölt és gőzöletlen
bükkfaanyag.

Képviseltek
átadatnak.

Tölgyfaparketa
áru.

Hirdetések jutányos árban közöltetnek.

ALAPITTATOTT 1810.

Ausztria és Magyarország legrégebbi egyházi felszerelések és zászló-gyára

Josef Neskudla

OLMÜTZ, (Morvaország.)

Jótállással szállít kitűnő minőségben bámúlatos olesó árak mellett:

Egyházi ruhákat, lobogókat, templomi szereket, kizárólag tűzben aranyozott kelyheket, cibóriumokat, monstrantiákat, gyertyatartókat, csillárokat, lámpákat, keresztutakat.

Régi egyházi ruhákat alaposan renovál!

Szegény templomoknak jelentős engedmény. Választékot vásárlási kényszer nélkül küld.

Arjegyzők és költségelőirányzat ingyen.

60